

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. HAVONTA EGYSZER MEGJELENŐ HIVATALOS LAPJA

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 100 Lei.
Tagoknak tagsági díjjal évi 60 Lei.
Egy szám ára 5.— Lei.

FŐSZERKESZTŐ:
TELEKI ADÁM gr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Strada Andrei Mureşan 10.
Telefon: 21-58.

Póstatakarék csekszám 48181.

A föld kötelez.

Írta: Teleki Adám.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Beköszönt az október, az erdélyi ős esodálatosan szép hónapja. Szinompás ruhába öltözködnek az erdők fái, bokrai s a szőlőhegyek duzzadt fürtjei csillognak a reggeli harmatban, s messze száll az őszi szellőben a magvető hangja.

Most kezdődik a gazdának az új esztendeje, az új gazdasági éve. Most kell beossza földjeit, most kell számot vessen az elmúlt esztendő eredményeivel, az elkövetett mulasztásokkal, hibákkal, hogy az elkövetkezendő gazdasági évben, jobban és jobban tudja teljesíteni a földdel szemben kötelességeit.

Az élet örökös körforgása kezdődik — a magvető munkája. A föld szerelmesének, a gazdának ezen örökös robotja. Levett kalappal Istenhez fohászkodik és hull a búza aranyos szeme az elmunkált földbe, az ősi rögökbe, az erdélyi föld drága humuszába.

Tudjuk és érezzük azt, amikor az erdélyi magyar gazda megáll egy pillanatra új gazdasági évének küszöbén és számadást vet földdel szembeni kötelességeivel, nemesak azokat az utakat keresi, melyekkel vagyont gyarapíthatja, hanem azokat is, melyekkel szellemi erejét erősítheti, egyháza és népközössége javát szolgálhatja.

Megnyugtató érzéssel mondhatjuk ezt, hiszen példákban látjuk, hogy kisgazda-

társadalmunkban él az öntudat, amely nem engedi eltompulni a lélek ama fogékony-ságát, amellyel a népközössége iránti kötelességeit érzi.

Hála az Isteni gondviselésnek, vannak előjáróink a példaadásban, testvéri közösségben élnek gazdatársadalmunkkal, vezetik, irányítják, tanítják, biztatják őket és a közösségi öntudatot ezzel elősegítik.

Sajnos, néha súlyos veszteségek érik gazdatársadalmunkat. Az elmúlt napokban temetünk el két nagy halottat. Vorbuchner Adolf, Erdély róm. kat. püspökét, katolikus társadalmunk főpásztorát, aki meleg szeretettel, bölcs tanácsokkal állott a gazdatársadalmi mozgalmak mellett. A másik veszteségünk Br. Báaffy Ferenc, akinek életét a család, a föld s a népe iránti szeretete töltötte be. Nemes példaadással állott mindég népének szolgálatában. Mindkét halott koporsója mellett meghajtott fejjel imádkozik egész Erdély magyar gazdatársadalma, érezve azt a nagy veszteséget, amit haláluk okozott.

A példaadók halála nem jelent elmulást, mert tovább él közöttünk az a szellem, ami bennük élt. Amiképen a magvető által elvetett búzaszemek milliói nyomán felfakad az új élet, úgy gazdagodik a példaadók életével a mi népiünk, és erősödik népközösségi öntudatunk.

Október.

I. A szántóföldeken.

Az őszi vetések bársony-szőnyege kezdi betakarni a tájat. A korai vetéseken már a búzalegyek kártételét is látjuk. Ha megvizsgáljuk a fiatal növények szívleveleit, megtaláljuk a petéket, sőt helyenként már az álcákat is, amelyek a szívleveleket tönkreteszik. Ugy ősszel, mint tavasszal gyakran sárgulnak meg vetéseink a búzalegyek álcáinak kártétele következtében. A sárga foltok és csikok, a mesgyék közelében jelentkeznek, ha azonban nagymértékű a legyek kártétele, az egész vetésünkre is kiterjednek. Ahol a búzalegyek fellépését évenként tapasztaljuk, készítsünk csalogató vetéseket augusztus havában, melyeket szeptemberben alászántunk. A csalogató vetések szerepét a tarlóbuktatás is elvégzi, mert a benne kikelő, kipergetett gabonafélékre szeptemberben rakja petéit a hesszeni légy.

Ha módunkban áll, vessük a búzát szuperfoszfáttal, mert a jókarban tartott földeknél meghozza az a maga jutalmát. Kombinált vetőgéppel 80–120 kg-ig vessünk holdanként, kézzel vetve 150–200-at számítsunk.

II. Réteken és legelőn.

Októberben a sarju begyűjtése után, a juhot és marhákat kihajthatjuk a rétekre. Vigyázzunk azonban a nedves, mocsaras, állóvízes területekre, mert rendszerint itt szedik fel az állatok a mételyféreg petéit, aminek következtében a tél folyamán legyengülnek, sőt el is pusztulhatnak. Az ilyen vizenyős helyeket kerüljük el, vagy adjunk a legeltetés végeztével Distolt az állatoknak.

A rétet az a terület, amelyről mindég csak elveszük a tápanyagot, de azt a legritkább esetben pótoljuk, s ezzel magyarázható, hogy nagyon sok jó fekvésű réten ritkán állnak a boglyák. Jó szénatermesre csak úgy számíthatunk, ha az onnan elvett tápanyagokat időnként trágyázással pótoljuk. Ezt elvégezhetjük érett trágyával, komposztal vagy trágyalével. Ne feledjük el a rétek és legelők őszi boronálását.

III. Állattenyésztésben.

Október havában nézzük meg, hogy van-e elegendő takarmányunk ahhoz, hogy az állatállományunkat jól kitelelhessük? Jobb ha az állatállományunkat apasztjuk, mintsem tavasszal, igazán állatainkat ne tudjuk kellően takarmányozni, mert ennek következtében tavaszi munkáinkat csak rosszul és elkésve tudjuk elvégezni. Bő takarmány esetén növendékállatainkat teletessük ki és ne sajnáljuk tőlük az abraktakarmányt, sőt vehetünk

még hozzájuk, mert tavasszal eladva azokat, meg lesz a hasznunk. Készítsünk takarmányozási tervet, amit viszont pontosan be is kell tartani.

V. Kertgazdaság.

A gyümölcsöskertben tisztítsuk meg a fákat a felesleges és száraz ágaktól, takarítsuk le a hámoló kérget, s a sebhelyeket kenjük be pomrin kátránnyal. Ássuk fel gyümölcsösünk talaját és gondoskodjunk a szükséges növényvédelmi szerekről, vagy a házilag elkészíthető szerek nyers anyagáról. Októberben már feltehetjük a fák törzsére az enygvgyűrűket. A gyümölcsfákat lehetőleg október hónapban ültessük el. A pincékben válogassuk rendesen a gyümölcsöt. A pincét tartjuk hűvösen, mert minél alacsonyabb a hőmérséklete, annál jobban áll benne a gyümölcs.

A veteményes kertben még téli saláta, spenot, petrezselyem, murok vethető, de ne mulasszuk el kertünket ősszel felásni, vagy felszántani, egy részét minden esztendőben, szakaszokra osztva megforgatni.

V. Szőlő-bor.

Elérkezett a szüret ideje, amely legkedvesebb munkája a gazdának. A szüreti edényeinket készítsük elő időjében. Várjunk a szürettel a szőlő teljes beéréséig, mert európai hírnévnek örvendő boraink csak akkor lesznek kiváló minőségűek. Hasonlóképpen válogassuk meg a szőlőt a must minőségének emelése érdekében. Szüretkor jelöljük meg a bővebben termő tőkét és metszésnél tegyük félre a vesszőt, hogy az oltásnál, a továbbzaporításra felhasználhassuk. Ezek a vesszők az anyató jótulajdonságát öröklik és azt átviszik az új tőkére is. Nagyobb hideg beálltával az őszi metszési munkákat is megkezdhetjük. Végezzük el a szükséges munkákat a pincékben is.

VI. Vadászat.

Október hónapban vadászhatunk még víziszárnyasokra, vadrucára, mocsári szalonkára stb. Miniszteri engedéllyel szarvas, dambika, zerge, őzbak vadászata tovább tart.

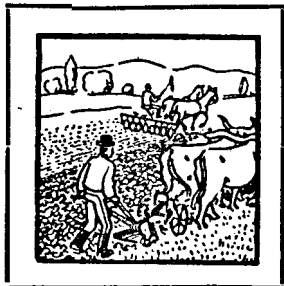
VII. A gazdakörben.

Tartsuk meg vasárnaponként a gazdaköri összejöveteleket és üléseket, írjuk össze a még szükséges nemes búzavetőmag és a szuperfoszfát műtrágya szükségleteinket. Ugy a búzavetőmagvak, mint a műtrágyák az EGE központjában megrendelhetők. A gazdanapokat és gazdaköri mintagyűléseket is októberben rendezhetjük meg, mert későbbre hagyva, az idő igen hűvösre fordul. Beszéljük meg a téli tanfolyamok időpontját és jelentsük be azt egyletünknek.

A búza előveteménye.

Irta Szilágyi Ferenc okl. gazda.

A tavaszi vetőmagkiállításán és vásáron dr. Konopi Kálmán odvosi növénynemesítő érdekes táblázatot mutatott be a búza előveteményeiről, amely kitűnően szemléltette a különböző elővetemények után termelt búza minőségét. Érdekes, hogy a vetőmag,

mely bár egy és ugyanazon fajtájú volt, Odvosi 241-es, de azért a szemek kinézésére is lényegesen különböztek egymástól. Az ugarba vetett búza volt a legacélosabb. Minőségileg pedig a zöld takarmánynak lekaszált zabosbükköny után termelt következett. Ha a zabosbükkönny magának hagyták meg s utána búzát termeltek, a minőség már gyengült. Az volt a leggyengébb minőségű búza, amit a kései kukorica után termeltek. Láthatjuk tehát, hogy a búza különböző előveteményeinek vizsgálása milyen nagy jelentőséggel bír, mert csak így tudjuk megválasztani a célnak legjobban megfelelőt.

Ugar.

Ismeretes, hogy az ugar után diszlik a legszebben a búza, de ha a jövedelmet üzemtanilag számítjuk ki, azt tapasztaljuk, hogy az ugar nagyon megrágitja a búza termelési költségeit. Binder Albert okleveles gazda a bánffyhungyadi tanfolyamon, — helyi adatok alapján, — bebizonyította, hogy az ugar utáni buzatermés a kat. holdankénti átlagos 10 mázsás terméssel is mindössze 300 lejes tiszta jövedelmet tud biztosítani.

Kukorica.

Sokat vitatkoznak a fölött is, hogy a kukorica alkalmas-e a búza előveteményének, vagy nem? A tapasztalatok azt igazolják, hogy ahol a tengeri szeptemberben már betakarítható s a szárát összegyűjtik elraktározás végett, továbbá, ha a kukorica trágyába volt vetve és őszi szántásba, — nyugodtan vethetünk búzát. A sekély tavaszi szántás esetében, — a későn érő kukoricánál — ha késnek a tengeri szárrészek összegyűjtésével, trágyázatlan földtől, nem várhatunk eredményt.

Herefélék és hüvelyesek.

Tudott dolog, hogy minden hüvelyes és pillangós növény nitrogénygyűjtő. A gyökerein egyes háztartásban élő baktériumok lekötik a levegő nitrogénjét és a növények által is felvehető vegyületté alakítják át.

A pillangós növény learatása, vagy kaszálása után a visszamaradt gyökértövek és levélrészecskék, nagymértékben gazdagítják a talaj nitrogénkészletét. A pillangós növények gyökereinek még van egy nagy előnyük. A gyökér ugyanis karóalakú és mélyre hatol az altalajban. Valóságos járatokat csinálnak a földben s elpusztulásuk után a búza sekély gyökerei ezeken a járatokon mélyen le tudnak hatolni. A pillangós növényeknek tehát talajmélyítő szerepük is van.

A pillangós növényeknél nem szabad elfelednünk, hogy a talaj többi tápanyagát meglehetősen igénybeveszi. Nálunk főleg foszforhiány marad utána. A foszforhiány fokozottabb, ha a hüvelyeseket magnak termeltük. Éppen ezért az utána következő búzát feltétlenül szuperfoszfát műtrágyában kell részesíteni. Helyes az eljárás, ha a műtrágyát sorbavető, u. n. kombinált gép-pel a maggal egyidejűleg juttatjuk a földbe. Ez a műtrágya kihasználásának leggazdaságosabb módja, mert kisebb mennyiséggel nagyobb eredményt tudunk elérni.

A pillangós növények általában jól beárnyékolják a talajt. Eltakarításuk után viszont, kevésbé túltömödötten végezhetjük el a gyors tarlóhántást és az azonnali boronálást. Ezzel a módszerrel biztosíthatjuk a vetőmagnak legjobban megfelelő morzsalékos magágyat.

A hüvelyesek, herefélék termelésével egész gazdaságunk átalakul. A takarmányozásnál biztosítjuk a tejtermeléshez és a fiatal állatok neveléséhez annyira szükséges fehérjét. A jelzett termények ugyanis, általában 20—30%-os fehérjét tartalmaznak. Érdemes megemlíteni, hogy a legnagyobb fehérjetartalmu gabona, az árpa, mindössze 8%-os fehérjetartalommal rendelkezik. Ezzel magyarázható, hogy az árpára fogott malacok növekedésükben visszamaradnak. Fordított a helyzet, ha a malacok takarmányát fehérjedus, hüvelyes veteménnyel keverjük. Hasonló a helyzet a borju, csikó és tejelő állatok takarmányozásánál.

Szója.

A szójabab fehérjetartalma 35%. Ezenkívül 10—15%-os, tehát bő olajat is tartalmaz. Azokon a helyeken, ahol tejtermeléssel foglalkoznak és olajpogácsát nem szerezhetnek be, szükséges a szójabab termelés. A szója csak szeptemberben érik, de újabb korai fajtákat is nemesítettek, amelyek után a talajt jól elő lehet készíteni a buza alá.

Más hüvelyesek.

A lóbab termesztésével — különösen a Mezőségeen — gabona, vagy kapástávolságra vetve, jó eredményt értek el. Gabonátávolságra, mely fekvésű, rét melletti táblán, nehéz úde talajon szép vetést láthattunk Palló Sándor okl. gazda kolozsi gazdaságában. A kolozspusztai állami ménés gazdaságban 30 cm. sortávolságra vetik és 2—3-szor kapálják meg részibe. A kapások részét azonban kg.-ba átszámítva, fele kukorica és fele árpában adják ki.

A szántóföldi borsó (Viktoria) aránylag kevésbé jó előveteménye a buzának, mert tulgyomosan hagyja maga után a talajt. Azonnali tarlóhántással, boronálással és esetleg hengereléssel, továbbá — kereszthe történő — ismételt megszántással csökkenthető a gyomosodás. A szántóföldi borsót úgy az Atzél Ede gazdaságában, valamint e sorok írójában is, a fiatal növendékalatok takarmányozását szolgálja.

A gyalogbab, csicsériborsó és a lenese termesztése általánosságban nincs elterjedve. Egyes vidékeken azonban a lenese kitűnő előveteménye a buzának.

Bükköny

A szénának lekaszált zabosbükköny különösen jó előveteménye a buzának, magnak hagyva azonban, jó adag foszfort vesz igénybe a talajból s éppen ezért, csak szuperfoszfáttal vehető utána a buza. A zabosbükköny elég drága takarmány, mert holdanként három szekér szénát számítva, szekerenként 800 lejes árat véve alapul, 2400 lejes nyers jövedelmet tesz ki. Magnak hagyva viszont, legalább 8 q-át ad, ami 600 lejfel szorozva 5000 lejfel is meghalad. A különbség tehát 2600 lej, amit a buza kevésbé pótol 5—6 q-ás többtermeléssel.

A fentiekben a buza kevésbé ismert előveteményeit ismertettük, de tudnunk kell, hogy jó sikerrel termelhetjük mák, korai burgonya és dohány után.

A lóhere Erdélyszerte mint buzaelővetemény is bevált. Hátrányára mindössze az hozható fel, hogy nem diszlik mindenütt és ezért a termesztése nem fizetődik ki Erdély valamennyi vidékén.

A hüvelyesek termesztésével zöldtrágyázás is végezhető. Azonban kevés olyan gazdaságot láttunk, ahol a derékigérő zöldnövényt ne sajnálták volna alászántai.

Összesítés.

Felsoroltuk a buzának azokat a különböző előveteményeit, amelyek Erdélyben számbajöhetnek. Legmegfelelőbbnek látszik az ugar. Nagy

hibája, hogy drága, mert a földeket egy évig pusztán kell hagyni s csak a szükséges munkálatokat végzik el. Termést nem hoz, de adót fizetnek utána. A kukorica szükségből megfelel, igyekezzünk azonban őszi szántásban vetni és minél korábbi fajtát termeszteni. Ilyen fajták az Erdélyi Gazdasági Egylet által behozott Putyi és korai Bánkúti lófogu. A hüvelyesek közül nagy választék áll rendelkezésünkre és minden gazda — a körülmények szerint — kiválaszthatja a céljainak legjobban megfelelőt. A herefélék közül a lóhere van legáltalánosabban elterjedve és korán alászántva, a föld megfelelő keverése után, a búzával, komoly eredményt érhetünk el.

Az őszi mélyszántás.

A jó gazda határában a télire be nem vetett földnek egyetlen darabja sem marad szántatlanul. A tavasz és a nyár folyamán ugyanis nem hull földjeinkre annyi csapadék, amennyi a növények zavartalan fejlődéséhez elegendő volna. A hiányzó csapadékmennyiséget a megfelelően elraktározott hólé biztosítja.

Az őszi mélyszántás megnyitja a földeket és alkalmassá teszi a tavaszi hólé befogadására. Ezzel a szántással a növények új tápanyaghoz jutnak. Ismeretes, hogy a növények csak vízben oldható tápanyagokat tudnak felvenni. Vizszont a talajban levő tápsók csak abban az esetben oldódnak vízben, ha a levegővel érintkezve szétbomlanak. Miután a fagy és a levegő alkalmas arra, hogy a talajsókat felszabadítsa, érthetővé válik az őszi szántás nagy fontossága, mert így kerül érintkezésbe a föld legnagyobb területe a levegővel.

Az ősszel jó mélyen felszántott talaj tavaszra olyan porhanyóvá válik, mint a hamu. A gazda legtökéletesebb boronája a téli fagy, amiért az őszi mélyszántást nem kell elboronálni, hanem maradjon jó rögsen.

Az őszi mélyszántáskor az ekét egyetlen más eszköz sem helyettesíti. A mélyszántás ellen gyakran hozzák fel azt az érvet, hogy nem áll megfelelő igaerő rendelkezésükre. Hogyan szántsam meg földemet 20—24 cm. mélyen, amikor csak két tehénnel rendelkezem? — kérdezi a legtöbb gazda. Aki megfelelő vasekével rendelkezik, jól tudja, hogy gyenge állatokkal is lehet mélyen szántani, ha az ekét keskenyebb barázdára állítja be. Igaz, hogy ebben az esetben a szántás szaporítlanabb lesz, de a földek a megnövekedett terméssel bőven kárpótolják a fáradságot. Nyugodtan ismételtethetjük tehát mi is azt az igazságot, amit a közmondás olyan szépen fejez ki: „Őszi szántás fél trágyázás“.

Kedves Gazdatestvéreim!

Október a gazda mozgalmas hónapjai között kétségtelen, hogy az első helyet foglalja el. Az általános betakarításon kívül a legjobb buza-vetés ennek a hónapnak a második felében történik. Azt hiszem, Kóppány Rezső múlt havi levelét megsziwlelték gazdatestvéreim s már el is látták magukat a szükséges nemesített buza-vetőmaggal. Ne felejtjük el, hogy a buzaértékesítés fokozódó nehézségeit csak az a gazda tudja leküzdeni, aki szép színű és magas hl. súlyú minőség búzával rendelkezik. (Odvos 241, Bánkúti 546, 1014, 1201, 1205.) Arról sem szabad azonban megfeledkezni, hogy a jó vetőmag önniágában nem elegendő, hiszen csak a kellően megválasztott elővetemény után és jól előkészített talaj biztosíthat úgy mennyiségileg, valamint minőségileg megfelelő termést. Az idei esős évben komolyan megfontolandó a rendkívül elgyomosodott tengerisídföldek bevetése, még akkor is, ha a tengeri alá bőséges istállótrágya került. Az aug. havi esőzések az érést hátráltatták, s így aligha lesz idő a buza elvetésére.

Az a csekély terület, ami az E. G. E. által behozott nemesített Putyi tengeri után szabadul fel, — kivétel. Mert a nagy esőzések ellenére szeptember hó 15-én beérett és szedhető. Nálam pl. a Putyi vetése május 7-én történt meg. Kapások közül az idén nyugodt lélekkel csak a korai burgonyaföldeknek búzával való bevetését ajánlhatom, mert ez mindig biztos s hozzá az E. G. E. gondoskodott egy olyan féleségről, amely azonkívül, hogy koránérő, egyben bőtermő is. Gül-baba a neve, mely augusztus hó első napjaiban kész érett állapotban piacra adható s így megvan a kellő idő a buza talajelőkészítő munkálataihoz. A nyár folyamán sok helyet jártam be és néztem meg a gazdáknál a termelt búzákat. Sajnos, több esetben a buzaszemek hegyein kőüszög, vagy mint másképp mondják, büdös üszög nyomokat fedeztem fel. Ezért Kedves Gazdatestvéreim nagy gond fordítandó a buza-vetőmag kőüszög elleni csávázására.

A csávázás legolcsóbb és legegyszerűbb formája a rézgálicoldat használata. Helyes keresztülvitelével nem óhajtok ismétlésbe bocsájtkozni, hiszen az E. G. E. tanfolyamokon erre mindig részletesen kitérnek s úgy elméletileg, mint gyakorlatilag ismertetik a legjobb módját. Még arra bátorodom felhívni a figyelmet, hogy a vetőmag mennyiséggel lehetőleg ne fősvénykedjenek, mer az adott viszonyoknak megfelelő sűrű vetésre kell törekedni. Elsősorban azért, mert a ritka buza-vetés érése rendszerint megkésik s így hosszabb ideig van kitéve az időjárás viszontagságainak, de különösen a jégkárnak. Másrésről

viszont azért is, mert a legtöbb buza-vetés a tél folyamán megritkul. Minél későbbben vetünk, annál többet adjunk a vetőmagból.

Általánosan a tengeri szedése is e hónapban történik s vigyázzunk a górézásnál, mert a nagy viztartalom folytán könnyen romlás állhat elő. Ennek meggátlása céljából fokozni kell a górékban a légjárhatóságot, amit úgy érünk el, hogy a tengeri közé tövis ágakat helyezünk. A mag céljaira szánt tengerit pedig olyan helyen raktározzuk el, ahol a fagy remélhetőleg a csírában nem tesz kárt.

A burgonyák közül a legtöbb féleséget e hónapban szedik ki és ajánlom a jövő évi vetőgumó-szükségletet abból a tövekből összegyűjteni, amelyek a legnagyobb hozamot és kiegyenlített nagyságot adnak, mert az ilyen tövekből származó gumóknál a betegséggel való fertőzés lehetősége is kisebb.

A jó gazda jövő évi tengeri termése érdekében már e hónapban megteszi az első lépést. Szerintem a sikeres tengeri termelés alapfeltétele az őszi mély szántás. Ezért ezt a hó utolsó napjaiban okvetlen meg kell kezdeni az oly talajokon, melyek gyomosodásra hajlamosak, míg a nem gyomosodó talajokon előbb is lehet. Az őszi szántás keresztülvitele ma a gazda szorgalmának fokmérője s ezt a munkabefektetést a szántóföld busás kamattal fizeti meg. Az őszi szántást nem kell elboronálni, hogy a tél fagya a nyers szántást fizikailag felaprózza (fagy beéredés). Legujabban Manninger G. Adolf, a kiváló talajművelési szakember, az őszi szántások elfogadását ajánlja, mert szerinte így tavasszal egyenletes nedvességű talajt nyerünk és az egyöntetű keletést és növényfejlődést von maga után. Természetesen ennek tavaszi elmunkálása már fogas helyet kultivatort vagy legalább is lókapát igényel.

Legelő állataink részére megnyílik az egész határ legeltetési lehetősége, de óva intem gazdatestvéreimet az új vetésű lóherések, valamint bármely kora lucernásokat legeltessék, mert a rágással okozott sebek már károsak a növényekre, különösen ha azt juhok ejtették, mert azok mélyen legelve, még a gyökérnyakat is lerágják s ezzel könnyen előidézik a növény teljes pusztulását.

Szőlővidékeinken felhangzik a muzsika és a szüreti jókedv és szőlős gazdáink ilyenkor igyekeznek elfelejteni a szőlőtermeléssel járó sok gondot és bajt.

Berend, 1938 október 1.

gazdatestvéri szeretettel:
Bikfalvy Ferenc.

Az E. G. E. „Gülbaba“ nemesített burgonyavetőmag akciójának sikere.

Irta: Telegdy László.

A korán érő étkezési burgonya az emberi táplálkozást szolgáló szántóföldi termények egyik igen lényegesfélése. Elsőrendű közszükségleti cikk, de ezenkívül okszerű természetével szép jövedelmet is biztosíthat, továbbá gyommentes, jó halmazállapotú tarlót hagy maga után, s így a buzáknak is kitünő előveteménye.

Anghi Balásznánál is (Marosvásárhely) bő termést adott a „Gülbaba“ burgonya.

A fentiek következtében termesztése, — különösen nagyobb városok közelében, — főleg a kiscgazdáknak, minden vidéken ajánlható. Komoly jövedelmet azonban csak úgy érhetünk el termesztésével, ha hozama megközelíti az ipari, vagy takarmány burgonyák termés hozamát. Erdélyben néhány korai németországi eredetű étkezési burgonyaféleség termesztési kísérletei mellett, a korai, vagy nyárrozsza burgonyát termelték. Szórványosan a kifliburgonyát is meg lehetett találni. A németországi féleségek az izletesség szempontjából nem váltak be, mig az elfajzott nyári rózsaburgonya és a kifliburgonya csekély terméshezamu maradt. Egyre fokozódott tehát az érdeklődés egy bőtermő, izletes, koránérő burgonyaféleség iránt. A gazdák pedig ilyen természetű megkereséseikkel gyakran fordultak egyesületünkhöz. Az EGE pedig ezuttal is, mint minden más vonatkozásban, arra törekedett, hogy a gazdatársadalom igényeit lehetőleg kielégítse. Így határozta el azután, hogy *Bikfalvy Fe-*

renc felügyelő dicséretes kezdeményezésére, 40.000 kg. eredeti nemesítésű „Gülbaba“ burgonyavetőmagot hozzon be Magyarországiól. A behozatalt az év tavaszán már le is nyolítottuk, bár az a különböző formaságok miatt bizonyos kését szenvedett. Ennek következtében a szétoztás is kissé megkésve történt. Az EGE a különböző vidékeken utántermelő telepeket állított fel, hogy a jövő év tavaszán bizonyára nagyobb mértékben jelentkező vetőmagigénylésnek is elegendő legyen.

Az eddig befutott, — sajnos kevés számú — termésjelentésből már megállapítható, hogy az akciót teljesen siker koronázta. A termelők minden vidékről a legnagyobb meglepődés hangján írják a „Gülbaba“ burgonyáról.

Pontos terméseredményeink a következők: *Makay Bertalan* szatmármegyei termelőnél kat. holdra átszámítva 8960 kg. termelt, egy másik szatmármegyei utántermelőtelep már 13.800 kg.-ot jelent kat. holdanként. Ugyanott a korai rózsaburgonya 4000 kg.-os termést adott. *Biró József* kissármási utántermelő telepén a termés 13.000 kg.-ot meghaladja, *Fodor Pál*, csiksomlyói szaporítótelepén 11.100 kg. a kat. holdankénti termés, a szatmármegyei *Gr. Sztáray* uradalomban lévő szaporítótelepről az uradalom vezetője, *Fórisz* főmérnök értesítése szerint a termés, amelynek pontos mennyiségét még nem közölheti, a várakozásokat messze felülmúlja. *Winkler Dezső* zilahi földbirtokosnál van az eddig jelentett legnagyobb termés. *Winkler Dezső* szószerint a következőket írja:

„B. tudomásukra hozom, hogy az Önöktől kapott „Gülbaba“ burgonya nálam nagyon jól bevált. Háromszori szántásba vetve 1821 kg., gyönyörűen kifejtett gumót szedtem ki 100 kg. elvetése után. Hálásan köszönöm, hogy engem a burgonyamagból részesíteni szivesek voltak.“

Gádtői (Alsófehér megye) szaporítótelepünkön 1130 négyzetöölön 7100 kg. burgonya termelt. Tanka Béla kövendi (Torda megye) birtokán 500 kg. elvetett vetőgumó 5640 kg. termést adott.

A termés a legtöbb helyen kiváló minőségű, nem ritkák az 500 grammos gumópéldányok sem.

A „Gülbaba“ burgonyaféleség olyan elsőrangú, koránérő fehér húsú étkezési fajta, amit a budapesti piacon a legmagasabb áron

jegyeznek. A termelőknek kötelessége, hogy ezt a burgonyafajtát környékükön a fogyasztóközönség között kedvelté, ismertté tegyék s a piacon bevezessék. A vásárló közönségnek lehetővé kell tenni, hogy megismerje az új burgonyaféleség kiváló tulajdonságait, amely úgy sütvé, mint főve fogyasztható. Jó tulajdonságai közé tartozik, hogy könnyen megfő, de egészben marad, nem esik széjjel, úgy salátának, mint körítésnek egyaránt alkalmas, s így hamar közkedvelté válik a fogyasztók körében. *A nyári rózsza*

és a kifliburgonya összes előnyeit egyesíti magában.

Az EGE eleget tett a gazdatársadalom kívánságának, gondoskodott a koránérő bőtermő, izletes eledelt szolgáló új féleség termesztésének lehetőségéről. A „Gülbaba“ burgonya, melynek előállítása a magyarországi növénytermelők érdeme, egyesíti magában szülőinek, a nyárirózsának jóízét és a Deodórának bőtermőségét, hivatva van az étkezési burgonyaféleségek között az első helyet elfoglalni.

Szeptemberi számunk gazdasági levelének kiegészítése.

Atzél Ede mezőzáhi gazdatársunk közli:

Az Erdélyi Gazda és több gazdatársam felhívására az alábbiakban közlöm a mezőzáhi búzatermelési adatokat. Remélem, hogy 1—2 év-tized múlva, hazánk jobb vidékein olyan gyakoriak lesznek az ilyen eredmények, hogy már nem fognak ujságba kíváncsozni.

Odvosi 241-es, 2 hold 1426 öl, 2610 kgr.-ot termett holdanként, lankás, déli fekvésű, homokos, agyagos talajon, 2 szántás után, 75 kgr. sorba vetett 16%-os szuperfoszfáttal elvetve. Elővetemény gyengén trágyázott, gyenge lucernatörésbe vetett burgonya.

Hatvani 1141-es, 7 hold 1155 öl 2345 kgr.-ot termett holdanként, mindenben a fenti módon, folytatólag elvetve. A különbség annyi, hogy körülbelül 5 holdnyi területen, a burgonya előveteménye közepesen trágyázott tengeri volt, lóhere után. Ennek dacára késői érése és más okok miatt is, évről-évre csökkentem a hatvani búza vetésterületet az odvosi és bánkuti javára.

Tévedésből eleinte 2740 kgr. holdankénti termés lett bemondvá az odvosiánál, de csak fenn tartással, mert mi is sokaltuk. A mérések ellenőrzése alkalmával, tényleg meg lett állapítva, hogy „csak“ 2610 kgr. termett. Ezenfelül a még 20%-os hivatalosan megállapított jégkárt is megemlítem, de nem veszem számításba, mert a legpontosabb becslés is tévedhet és ezáltal kétségbe vonhatja az adatok tárgyilagosságát.

Megjegyzem, hogy bár az egész birtok átlaga nem is lehetett akkora, de a legrosszabb átlag meglehetősen nagy területen, évek óta 1350 kgr. volt és gyakran olyan meredek oldalakon, hogy látogatónk azon csodálkoztak, hogy hogyan is tudtuk felszántani.

Természetes, hogy azok a gazdák, akik előtt a holdankénti 8 mázsás termés elérhetetlen álmoként lebeg, fejcsóválva fogják fogadni a fenti adatokat, de egy kis utánjárással, könnyen meggyőződhetnek arról, hogy évről-évre gyakrabban fordulnak elő Erdélyben 20—26 mázsás termé-

sek és az átlagok is hihetetlenül megnövekedtek egyes gazdaságokban, ami a magyar magne mesítő gazdák érdeme is.

Minden teljesítménynek az a sorsa, hogy idővel tulszárnyalják, de ez még ha kevésnek is sikerül, a verseny összes résztvevőinek gazdasági színvonala emelkedik. Ha egy teljesítmény reményt tud ébreszteni és hozzájárul ahhoz, hogy visszaadja a föld népének az ősi röggel szemben elvesztett bizalmát, nyugodtan adhatja át helyét másoknak.

2. A földművelésügyi minisztérium rendezésében megtartott búzaverseny során a szilágy megyei kamara első díját, aranyérmét és 10.000 lei pénzdíjat, szilágy megyei utántermelő telepünk, Kandel Farkas gazdasága nyerte, Bánkúti 1014-es toklászos és Bánkúti 546-os tarbuzájával. A kolozsmegyei kamara második díját kolozsmegyei utántermelő telepünk Szász Ferenc pusztakamarási gazdaságának Bánkúti 1205-ös buzája. Sebesi Károly betfalvi (Udvarhely megye) birtokos, az E. G. E. útján kapott Bánkúti 1205-ösbuzájával az országos verseny harmadik díját nyerte.

3. Előző számunkban közöltük, hogy egyesületünk buzavetőmagvainak felujtása érdekében öt féle, részben Bánkúti, részben Székács féle eredeti nemesítésű búzafajtát akart hozni az év őszén. Tervünk keresztülvitele sajnos lehetlenné vált, mert a földművelésügyi minisztérium azzal az indokolással, hogy belföldön is van elég jó minőségű vetőmag, a szükséges engedélyt nem adta meg.

Nagyenyedí „Kisegítő“ Takarékpénztár Rt.

Alud, jud. Alba.

Fiók: Ocna-Mureşului—Marosujvár. — Postatakarékpénztári csekszámla: 43007. Girószámla a B. N. R.-nál. — Alapított 1871-ben. — Teljesen befizetett részvénytőke: 10 millió Lei. Tartalékok: cca. 10 millió Lei. — Foglalkozik a banküzlet minden ágával.

Rövid orvosi tanácsok állattenyésztők részére.

Tudott dolog, hogy az állatállomány a gazda nagy értékei közé tartozik s éppen ezért vigyázni kell arra, hogy a gazdákat lehetőleg ne érje károsodás. A szükséges ismeretek elsajátítása és a tanácsok kikérése s sokszor a nagy távolság, vagy anyagi,

de a legtöbb esetben nyelvi nehézség miatt — lehetetlenné válik.

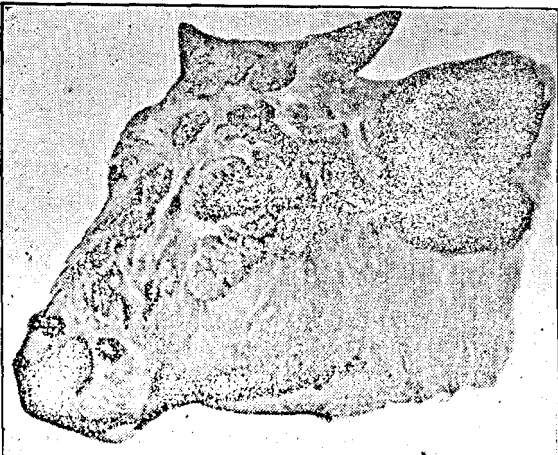
Ezért határoztuk el, hogy ebben a rovatban a sűrűbben mutatózó és gazdatestvéreink által is könnyen felismerhető állati betegségek és bántalmak leküzdésére gyakorlati utmutatást adjunk. Ismételjük: a célunk nem kuruzslás, hanem segélynyújtás! Könnyíteni akarunk azon a terhen, amely gazdatestvéreink vállait nyomja.

A bántalom felismerését fénykép vagy rajz segítségével igyekszünk megkönnyíteni és tanácsainkat lelkiismeretes gonddal adjuk közre, de helyes alkalmazása gazdatestvéreinkre hárul.

Azt óhajtjuk, hogy hasznos munkát végezzünk, s ezért kérjük, hogy tapasztalataikat és kívánságaikat közölni sziveskedjenek.

Tarlósömör. [Herpes (rom) Herpes Tonsurans, (lat.)]

Ezt a ragadós, a szőrtüszőkben növekedő bőrbetegséget fonalgomba (Trychophyton tonsurans) okozza és bár minden háziállatunkon megfigyelésre kerülhet, legtöbbször szarvasmár-

Borjúfej tarlósömör fertőzéssel.

háinkon, ezeknél is főleg legelőn tartózkodó és növendék állatokon észlelhetjük. Gazdasági jelentősége azért van, mert gyorsan terjed és egészen nagy területeket ellephet, tisztító eszközökkel, szerszámmal, takaróval nemcsak egyik állatról a másikra, de az emberre is átvihető. Ezen kívül a fiatal állatoknál lesoványodást okoz.

A megbetegedett bőrfelületen fillér-tallér nagyságu szőrtől fosztott, többé-kevésbé szürkés-barna színű vastag pörkkel, varral fedett, egyedülálló, vagy egymásbafolyó, viszketegséggel járó kerek foltok keletkeznek, amelyeken a törött szőrszálak úgy meredeznek, mint a gabonaszár a tarlón. Kedvenc előfordulási helye a fej, nyak, far és faroktő, de dörgölözés következtében más testtájakra is áttérjedhet, amikor is a kisebb kerek foltok összefolynak és nagy kiterjedésűekké válnak.

A bántalom makaes és bár önmagától is gyógyulhat, legtöbbször hetekig, sőt 2—3 hónapig tartó gondos kezelést igényel és ennek ellenére a visszaesés sem ritka jelenség.

A gyógyítás rendjén ajánlatos a beteg állatokat megnyírni, a varas foltokat kenőszappan (káli vagy zöldszappan) és disznózsír 1:1 keverékével fellágyítani, majd fakéssel eltávolítani és a kopasz foltokat terpentín és kenőszappan 1:1 keverékével, vagy 10%-os szalicil kenőccsel bekenni. Enyhébb esetekben a jódtinktúrával való ecsetelés, majd cinkkenőcs alkalmazása is eredménnyel jár. Aki a gyógyítással foglalkozik, kezelés után körmeit, kezét alaposan tisztítsa meg, mert ha önmagát megfertőzi, haja, hajusza kerek foltokban kihull.

Szemölcsök. Legtöbbször a bőr, ritkábban a nyálkahártya felületén csoportosan található kinövések, vagy daganatok, amelyeket néha egészen vékony, gyakrabban azonban szaruszerűen megkeményedett kéreg borít! Szopós vagy növendék állatokon találjuk a leggyakrabban és inkább a vékony bőrrel fedett helyeken (ajak, orr, tőgy, hasalja, stb.), de idősebb állatokon is mutatkozik. Alakjuk, nagyságuk, minőségük többféle; sokan fertőző eredetűnek tartják, de erre még biztos adatok hiányoznak.

1. A száraz, kemény, tövisalaku, szaruszerű, szürkés, vagy sárgás-fehér színű zab- vagy árpa-szemhez hasonló alaku és nagyságu, hegyes szemölcsöket leggyakrabban a szopós állatok ajkai körül és orrán találjuk; később ellaposodnak, vagy málna-alakot vesznek fel. Nem hatolnak

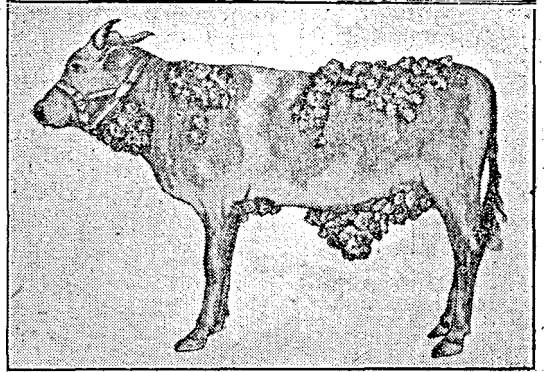

mélyen a bőrbe és ha kemények, hüvelyk- és mutató ujjunkkal könnyen lecsavarhatjuk; a vérző felületeket tejszerű kreolinoldattal megmossuk és megszikkadás után salétromsavval beecseteljük, vagy pokolkővel, esetleg kékkővel enyhén bedörzsöljük. Az ilyen szemölcsök néha alapjukban zsugorodnak, elszáradnak és kezelés nélkül is leesnek.

2. Az ugynevezett *hússzemölcsök* félgömb-alakúak, diónagyságot is elérik széles alapon, mélyen ülnek a bőrben, vagy kocsányon lógnak; ki nem szakíthatók, felületük egyenetlen, nem egyszer véresre dörzsölt. Vékony gumiszalaggal, vagy puhára áztatott bélhúrral le kell kötni és 2—3 naponként a lekötésre használt bélhurt, ismét szorosabbra huzni. Leesés után, az esetleg vérző felületet az imént jelzett módon kezelni.

3. A *karfiolszerű szemölcsök*, mint nevük is jelzi gesztenye nagyságu hússzemölcsökből tevődnek össze, felületük könnyen vérzik, az egyes részek között gennyes, húzós váladékot találunk, nagyságuk néha több kiló súlyú lehet. Hajlamos

a kiújulásra. Az ilyen szemölcsöket alapjukból kell késsel eltávolítani, éles kanállal kikaparni és helyüket tüzes vassal edzeni..

Nagy, húsos szemölcsök szarvasmarhán

Tekintettel arra, hogy az ilyen nagy kiterjedésű szemölcsök eltávolításával egyidejűleg belső gyógykezelés is ajánlatos, legjobb ha állatorvos segítségéhez folyamodunk. —ős.

Védekezzünk a sertések gümőkórja ellen.

Mind gyakrabban panaszkodnak a sertés-kereskedők, hizlalók és mészárosok, hogy a sertések gümőkórja miatt károsodnak és ez ellen valamit már tenni kellene. Kötelességünk, hogy ezt a fontos kérdést a gazdatársadalom előtt fel-tárjuk.

A sertésgümőkór (tuberkulózis) többnyire az egy éven aluli süldőknél fordul elő és ha nem is olyan gyakori, mint a szarvasmarháknál, mégis védekeznünk kell ellene. A fertőzés a tápcsatornán át, legtöbbször a tejgyűjtő helyekről származó nyers, fölözött tejjel, savóval, dobíszappal történik, de fertőződhetnek a sertések az emberi köpet felvétele és a baromfiak belső szerveinek elfogyasztása útján, sőt beteg kocák is át-vihetik a betegséget szopós malacokra. Amilyen mértékben igaz ez a megállapítás, éppen olyan valóság az a tény is, hogy tejtermékek etetése nélkül, a hússertés okszerű nevelése el sem képzelhető. Ha tehát éppen az elengedhetetlenül legfontosabb fölözött tej és egyéb tejtermék közvetíti a veszedelmes fertőzést, mit kell tennünk, hogyan védekezzünk?

A megoldás igen egyszerű:

1. A fölözött tejet csak felforralás (sterilizálás, pasztörözés), majd lehűtés után szabad sertések etetésére felhasználni és ugyanígy kell elbánni az íróval és savóval is.

2. Dobiszapot — ami nem egyéb, mint a lefölözés alkalmával a fölöző készülékben visszamaradó, igen kis mennyiségű, de szennyes és veszedelmessé válható, szilárd anyagokat tartalmazó, tejjel kevert értéktelen maradék — felhasználni nem szabad, hanem az érvényes és

előrelátó utasítások szerint, tűz által meg kell semmisíteni.

3. A baromfiakat tartsuk távol a sertésállománytól.

Ha sertéstenyésztőink már most megszivlelik tanácsainkat, megmenekülnek egy későbbi, talán nagyobb arányú veszteségtől és jövedelmezővé teszik, különösen a hússertés tenyésztését. Ajánlatos még a vevőkkel való utólagos érintkezés is, hogy az esetleg lappangó fertőzést idejekorán fel lehessen deríteni. Végül senki se feledje, hogy a legolcsóbb módja a védekezésnek a sok zöld takarmány, főleg lucerna és az áldott napfény.

Fajtiszta,
fajazonos, szavatolt csiraképességű
eredeti erfurti, hollandiai és dániai

Főzelék
Zöltség
Virág
Fű és
nemesített
takarmány
és répa

MAGVAK

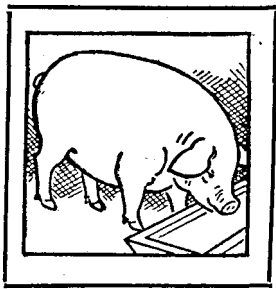
„TRIFOLINO”

magtermelés és magkereskedésben kaphatók!

Cluj, Piața Mihai Viteazul 38. szám.

Legkisebb rendelést is azonnal postázunk.
Arjegyzzék ingyen.

Sertéshizlalás burgonyával.

Az „Erdélyi Gazda” mult havi számában megírtuk, hogy a burgonya milyen kitünő sertéstakarmány, a sertések ugyanis 30%-kal jobban emésztik meg, mint a kérődző állatok. A burgonyának — mint a sertések hiz-

láló takarmányának — különösen most van nagy fontossága, amikor az abrak ára magasabb és a kukoricával, valamint az árpával lehetőleg takarékoskodnunk kell. Nagy hátránya volt a burgonyának, hogy nehezen tarthattuk el és csak a téli időszakban etethettük állatainkkal. A párolt burgonya veremben való erjesztése azonban megoldotta ezt a nehéz kérdést. A hordozható gőzölők egy-két nap alatt megpárolják a kiszűrt burgonyát egész burgonyamennyiségét és az így eltartható akár 2—3 évig is.

A burgonyának helyes feletetéséhez hozzátartozik a sertések előhizlalása. Német tapasztalatok szerint ez nem nyulik ki hosszabb időre, mint amíg a sertések elérik az 50 kg.-os súlyt. Az előhizlalás alatt a sertés megfelelően növekedik, kifejlődnek a hús, a csont és a belső szervek, anélkül, hogy nagyobb tömegű zsír képződne. Az előhizlalás alatt beállítani való sertések naponként 30—40 dg.-ot, havonta tehát 10—12 kg.-ot gyarapodnak. Hussertéseknél Dr. Stahl tapasztalatai szerint az előhizlaláshoz elegendő naponta és fejenként 3—4 kg. savanyított burgonya, egy liter soványtej és tetszésszerinti zöldtakarmányból álló keverék. A soványtej pótolható husliszttel, olajpogácsával, vagy szójadarával. A zöldtakarmány pedig leveles répa is lehet.

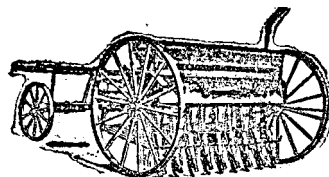
Hogyan használjuk leghelyesebben a burgonyát takarmányozásra? Hizlalásra a burgonyát sohasem szabad nyersen használni, hanem mindég gőzölni vagy főzni kell. A gőzölt vagy főtt burgonya első levét öntsük el, mivel az nagymennyiségű solanin nevű mérget tartalmaz. A burgonyát takarmányozásra mindig kihűlt és zúzott állapotban használjuk, mert melegen gyakran emésztési zavarokat okozhat. A besavanyított burgonyát ugyanúgy takarmányozzuk, mint a gőzöltet. Gyakorlati tapasztalat szerint igen fontos, hogy a burgonyát gőzölés

előtt válogassuk jól ki, mivel már néhány rothadt burgonya is nagy tömeget ronthat el az erjesztőveremben. Ügyeljünk, hogy kő, kavics ne kerüljön a burgonyába és a gumókra tapadt földet gőzölés előtt mossuk le.

A sertések burgonyával való hizlalásánál annyi burgonyát adunk az állatoknak, amennyivel azok jóllaknak, vagyis, amennyit a sertések a következő etetés félidejéig a vályukból maradéktalanul megesznek. Nagyobb súlyú sertéseknél naponta kétszer etetünk. Kisebbségénél (50 kg.-nál kisebb élősúly mellett) jobb, ha háromszori etetést vezetünk be. Burgonyából átlag 1 kg. mennyiségtől 9 kg.-ig etethetünk naponként és fejenként. Gyakorlati tapasztalat szerint jó burgonyával és megfelelő póttakarmányozással 10—15 kg. burgonyából egy kg. súlygyarapodást érhetünk el.

Csak burgonyával azonban nem tudunk sertést hizlalni. A burgonyát póttakarmánnyal kell kiegészíteni. Lehmann tanár előírása szerint 70 dg. abrak gabona darabonként és naponként elegendő. Ennél azonban többet is adhatunk. Igen jó eredményt értek el a felerészben burgonya és felerészben dara adagolásával. A 70 dg. gabonadara helyett adhatunk mindössze 40 dg.-ot és a többi korpával, lucernaliszttel vagy rövid lóhere széna-szecsckával helyettesíthető. Felnőtt sertéseknél a hizlalás utolsó szakaszában tel-

Ujdonság!

Ujdonság!

40

Legújabb rendszerű különleges
önzáró szabályozóval ellátott

kanalas vetőgépek,

vilgámárkás **ekék, dobirosták,** rugóval

szabályozott **szőlőzúzók,**

egy ékes szorítófejjel működő

modern **szőlőprések,** új típusú

tengerimorzsolók, répavágók

és **szecsckavágók,** legolcsóbb elárúsítója:

Holzmann József géplakatos

Carei, jud. Sălaj.

Az összes mezőgazdasági gépeknek és azok alkatrészeinek
szakszerű javítását és készítését vállalja garancia mellett!

Gazdák! Pácoljátok a vetőmagbúzáat!

jesen elhagyható a gabona póttakarmány, mivel a burgonya nagymennyiségű szénhidrátot (keményítőt) tartalmaz.

Újabb megállapítás szerint az erjesztett burgonya összerakásánál pótolhatjuk a burgonyát felerészben nyers cukorrépa szecskával, vagy takarmánycukorrépával. Különösen nagy jelentősége van ennek az eljárásnak ott, ahol a burgonya nem adott kielégítő termést. Az 1:1-es arányt nem tanácsos túlhaladni, mivel ebben az esetben nem volna az erjesztett takarmánynak ugyanolyan értékű hizlaló ereje, mint a tiszta burgonyának. Az

erjesztő veremben az alsó és felső réteg tiszta burgonyából kell álljon. A burgonya döngölésénél előnyösen keverhetünk az egész mennyiségre számítva 5% lucernalisztet, szénamurvat, vagy rövidre szecskázott lóhereszénát. Ezzel javítjuk a takarmány ízét és lekötjük a burgonya levét is.

A fenti eljárás nagymértékben megkönnyíti és egyben olcsóbbá teszi a sertés hizlalását anélkül, hogy több kiadást jelentene. Természetesen itt is hangsúlyozzuk, hogy a burgonya-pároló készüléket csakis gazdakörökbe tömörülve szerezhetjük be.

Az erjesztett takarmány előnyei.

Irta: Seyfried Ferenc.

A mohar már bemelegedett. A leveles répafej megromlott... A kukorica szárát veri az eső...

Igy panaszkodnak a gazdák. Ha azonban utánanézzünk a gazdaságokban kárbavesző értékeknek, meg kell állapítanunk, hogy a panaszok nem nélkülözik a komoly alapot. Az időjárás — különösen ősszel, — igen sok veszteséget okoz. A kevés napsütés és bő csapadék nagyon megnehezíti a különböző takarmánynövények szárítását és az rendszerint félszáraz állapotban kerül behordásra.

A gazda mentesül az időjárás viszontagságaitól. A takarmányt nem szárítják meg, hanem hazahordva felszecskázzák és amugy „szőröstül-bőröstül” légmentesen bedöngölik az erjesztőverembe. Ilyen uton megtakarítható a szárítással járó idő, érték és munkapazarlás.

Kis területen tápdus, nagy tömeget adó takarmányt könnyen lehet termelni. Ezek között elsőnek említendő a csövescsalamádé, a cirok, mohar, zabos-bükköny, stb.

A tapasztalatok szerint ezt a nagyfontos-

ságu kérdést rendkívül olcsón és könnyen oldhatjuk meg. Adva van a takarmány megőrzés kitünő lehetősége, — az erjesztés.

Az erjesztéshez mindössze megfelelő verem, kamra, vagy torony szükséges, amit bárki megépíthet az Erdélyi Gazdában közölt több leírás alapján.

Ahol már bevezették a takarmányerjesztést, mindenütt lényegesen emelkedett az állattenyésztés jövedelme. Ime néhány előnye:

Az erjedés alacsony hőfokon megy végbe. A takarmányvesztés csekély 4—5%. A szénakészítésnél ezzel szemben 12—15 %. A takarmány akár két évig is eláll.

Az erjesztett takarmány nedvdus s alkalmas arra, hogy a gazdát mentesítse a takarmányozási gondoktól.

Felkérjük gazdatársainkat, hogy jelentsék be az E. G. E. központjában, kik építettek az Erdélyi Gazdában megjelent útmutatások alapján takarmányvermeket s azok hogyan váltak be.

A száj- és körömfájás járványa Európában.

A ragadós száj- és körömfájás szempontjából a legutóbbi évtizedek alatt Európa helyzete igen kedvező, csupán Németországban, Hollandia, Anglia, Olaszország és a Szovjetköztársaság területén volt fertőzve mintegy 100 község.

1937. júniusában azonban megváltozik az állapot, mert a Marokkóból juhokkal behurcolt betegség Franciaországban olyan nagy mértékben terjed el, hogy a hónap végére már 225 község fertőzött s a járvány augusztusban eléri Belgiumot s Hollandiát, szeptemberben Németországot, októberben pedig Svájcra is átterjed a betegség. December hónapban Franciaország 5642 községe áll megfigyelés alatt, Belgiumban 1346, Hollandiában 726, Németországban 1375 a megfertőzött községek száma, Svájcban azonban sikerült a megelőzés munkája, mindössze 9 községbe jutott el a járvány, Olaszországban is csak 12 község fertőződött meg, Angliában azonban mintegy 7000 állatot vágta le a fertőzés terjedésének megállítására.

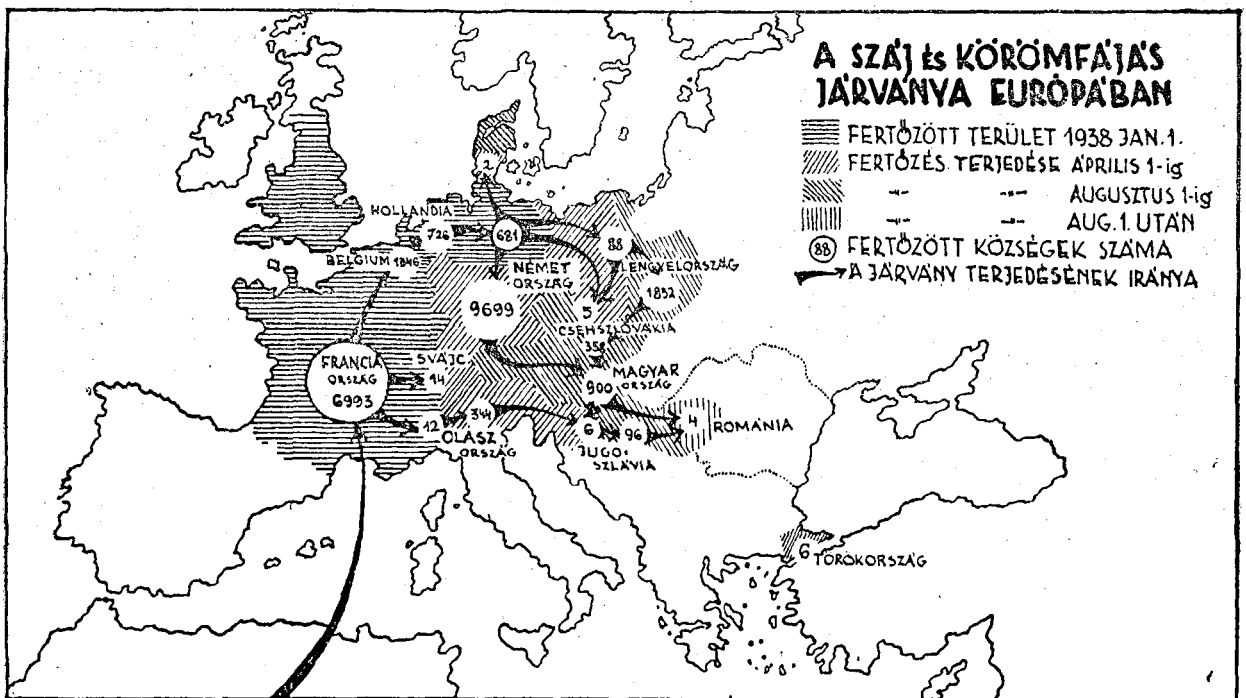
Folyó év januárjában Franciaország kára közel 1 milliárd frank, Angliának is nagy területeket kell zár alá helyeznie, de a járvány feltartóztathatatlannul terjed Közép- és Kelet-Európa felé, fölép Jugoszlávia 6 községében, Csehszlovákiában Troppau környékén, a német határ közelében, 5 községben, s Lengyelország nyugati határvidékén. Február havában főleg Észak-Olaszországban tesz nagy útát a járvány; Németországban immár 2412 község fertőzött, 2100 nagy állat, 3400 borjú és 3000 kisállat hullott el; a hónap végéig Dánia két községéből is jelzik a járványt. Márciusban a lengyelországi fertőzött községek száma 66-ról 88-ra emelkedik, de a járvány ter-

jedése később is állandó ütemű, május elsejére már 185 község fertőzött. Németországban is mind nagyobb területeket hódít a járvány, április közepére a fertőzött községek száma 3669-re emelkedik. Csehszlovákiában hasonlóképpen terjed a betegség, és pedig déli irányban, Szlovénia több járása fertőzötté lesz, 358 községet tartanak számon. Május legelején Jugoszláviában újabb rohamra indul a járvány. Hiába minden védekezés, Magyarországra is átterjed, gyorsan emelkedik a dunántúli fertőzött községek száma, a nyár folyamán a járvány átlépi a Duna vonalát s eléri Szeged környékét.

Augusztus elsején közvetlen szomszédságunkban a helyzet a következő: Csehszlovákiában 3581 község fertőzött, s e községekben 280.000 szarvasmarha, 170.000 sertés és 22.000 más hasított körmű állat kapta meg a száj- és körömfájást, elhullott 3.000 szarvasmarha és 1.600 sertés; Magyarországon augusztus közepén 900 község fertőzött, szeptember közepén azonban már 1225, a járvány 16 vármegye állatállományát támadta meg.

Románia ezidáig mentes volt e veszedelmes állatbetegségtől, augusztus hó második felében azonban nálunk is fellépett a járvány, és pedig a Bánság területén: a Krassómegyei Ildia községből 12 esetet, a szörénymegyei Plavisevița községből 13 esetet, a temesmegyei Bánlak községből 1 esetet és Óbesenyő községből 31 esetet jeleznek.

A száj- és körömfájás ellen való védekezést és a betegség gyógyítását részletesen ismerteti az „Erdélyi Gazda” február 1-i száma.

Gyümölcs-, bor- és zöldség-kivitel.

A hivatalos lap 211. számában 1938. szeptember 12-én jelent meg a Nemzetgazdasági Minisztérium 70465. számú a kivitelre szánt gyümölcsök és gyümölcstermékekre vonatkozó rendelete:

Alma. Csemege alma a fán érett meg, alakja és színe megfelel fajtájának, látható hibák (ághorzsolások, jégverési nyom, betegség és élősdifoltok stb.) nélkül. A csemege almák minősége:

Minőség	Az alma nagysága az 1. tábl. szerint $\frac{m}{m}$ -ben			
	I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.	IV. oszt.
1. Cabinet	85-nél nagyobb	80-nál nagyobb	75-nél nagyobb	70-nél nagyobb
2. Extra	75—84	70—80	65—75	60—70
3. Prima	65—75	60—70	55—65	50—60

A csemegealma csak amerikai bruttó 20—25 kilós vagy kis kétsoros ládába csomagolható. A fenti 1—2 minőségű almákat egyenként vékony papírba kell csomagolni, amennyiben a felvevő piac ezt megkívánja.

Asztali alma a fán érett, alakra és nagyságra kevésbé kevésbé jellegzetes, kisebb hibákkal, amelyek azonban nem befolyásolják az állóképességet, de rothadásmentes. Az asztali almák osztályozása:

Nagyság	Az alma nagysága az 1. tábl. szerint $\frac{m}{m}$ -ben			
	I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.	IV. oszt.
A.	85.	80.	75.	70.
B.	75—85	70—80	65—75	60—70
C.	65—75	60—70	55—65	50—60

A csomagolás bruttó 20—25 kilós amerikai ládában vagy bruttó 50—54 kilós hordókban történik. Csomagolás nélkül is vagonba rakható.

Háztartási alma az a bármely fajta alma, amelynek nagysága a hosszukás almánál eléri a 40 mm., kerek almánál pedig a 45 mm. átmérőt, érett, rothadásmentes, tiszta, nem ütődött és ha a hibák az alma felületének nem foglalják el 20%-át. A szállítás ládában, hordókban vagy csomagolás nélkül történik.

Ipari alma nincsen alávetve a fenti követelményeknek, azonban úgy a fevarlevelen, mint a vagon belsejében fel kell tüntetni az ipari alma jellegét. Tilos ipari almaként jobb almát kivinni.

Az almafajok nagyság szerinti csoportosítása:

I. Nagyon nagy gyümölcsök. Bismark, Vörös Kardinális, Nagy Sándor cár, Gravenstein, Kanadai Renett. II. Nagy gyümölcsök: Boskopi szép, Sárga szép virágu (Belle fleur), Téli fehér Calvil, Sarlamovszky, Sárga Richard, M. Hammerstein, Nemes, Sóvári, Blenheim Renett, Landsberg renett. III. Középnagyságu gyümölcsök: Piros Astrahan, Bojken, Batul, Fehér Calvil, Piros Calvil, Masansky, Jonathán, London Pepping, Oberdiek, Arany Pármen, Orleansi Renett, Baumans Renett, Cassel Renett, Virginia. IV. csoport: Ananász Renett, Rosmarin,

II. A csemege és asztali almafajok csoportosítása. Csemege fajok: Sárga szép virágu (Belle Fleur), Bojken, Téli fehér Calvil, London Pepping, Gravenstein, Hammerstein, Jonathán, Batul, Arany pármén, Ananász Renett, Kanadai Renett, Rosmarin. — Asztali almafajok: Piros Astrahan, Boszkopi szép, Bismark, Piros Calvil, Nagy Sándor cár, Sárga Richárd, Masansky, Oberdiek, Nemes, Sóvári, Baumans Renett, Landberg Renett, Orleansi Renett, Blenheim Renett, Cassel Renett.

Körte és birsalma. A kivitelre szánt körte és birsalma átmérője legalább 3—5 cm. Ne legyen romlott, ütődött, piszkos. A szállítás csomagolás nélkül, ládában vagy dobozokban történhetik. Csak a rendesen fejlődött, teljesen egészséges, romlatlan gyümölcs vehető ki asztali gyümölcsként. Háztartási gyümölcsként kivihetők a nem rendesen fejlődött vagy kis alakú vagy más látható hibákkal rendelkező gyümölcsök. Az ipari gyümölcs teljesen romlatlan kell, hogy legyen.

Sárga és őszibarack, cseresznye, meggy eper, szamóca, áfonya csak ládácskában vagy kosarakban vihetők ki. Ne legyenek töröttek, ütődöttek, nedvesek, betegek vagy piszkosak és őrizték meg hamvasságukat. Egy csomagba csak egy fajta gyümölcs tehető. Az aszalt gyümölcs csak új ládában vagy kosarakban szállítható, ipari gyümölcs hordókban is.

A friss szilva három csoportra oszlik: asztali, háztartási és ipari. Az asztali szilvát kézzel hamvasan és hibátlanul kell szedni, szárát meghagyni. A háztartási szilvánál 30% lehet szár nélkül, kissé érettebb is kivihető, azonban rothadásmentes legyen. A gyümölcs legfentebb 25 kgr. súlyú ládába vagy kosarakba csomagolandó. Ajánlatos azonban a 10—15 kgr.-os csomag. Minden csomagba egy fajta és minőségű és lehetőleg egy

nagyságu szilva csomagolandó. A nem kézzel szedett, ütődött, éretlen vagy túlérett, férges, jégvert vagy repedt nyers szilva csak ipari célokra vihető ki, amely legfentebb 25 kilós hordókba, ládába vagy kosarakba csomagolható. Ha csomagolás nélkül került a vagonba, ennek alja és falai vízhatlan vászonnal vagy pergamen papírral bélelendők.

Aszaltszilva jó minőségű érett szilvából készült, jól aszalt, nem égett és idegen szag- vagy iz-mentes. Minden csomagra reá kell írni az áru minőségét és egy fél kilóba menő szemek számát. Külön engedéllyel üstölt szilva is kivihető.

Gyümölcsiz, lekvár és egyéb félgyártmányok. A gyümölcsiz és lekvár akkor vihető ki, ha kellőképpen van kifőzve, elég édes és idegen iz- és szag-mentes, mag és égett részek, valamint idegen testek (gyümölcszárak stb.) nélkül. A félgyártmányok tisztán készítenők a külföldi piac követelményeinek megfelelően.

Szőlő. Kivihető a szép rendes fürtű, egészséges, hamvas, érett, romlatlan, rothadt vagy nedves szemek nélküli, állóképes és a minisztérium által előírt fajta szőlő. A csomagolás ládában, kosarakban vagy hordókban történik. Egy csomag csak ugyanazon fajta szőlőt tartalmazhat. Direkttermő szőlő nem vihető ki. A csomagban a felső sor úgy helyezendő el, hogy a kicsomagolásnál csak a szemek látszanak. A csomag belseje pergamen papírral bélelendő szellőző lyukakkal, a holland típusú ládáknál hullámos kartont is lehet használni. A zárt dobozoknál a felső fedél és a szőlő közé egy rugalmas védőréteg behelyezése ajánlatos.

A dió héjjában vagy tisztítva vihető ki. A héjjas dió új bruttó 50 vagy 25 kilós zsákokban, a dióbél pedig netto 25 vagy 12, vagy 5 kilós ládában csomagolható. A ládák pergamen papírral bélelendők és faanyagjuk teljesen száraz. A héjjas dió száraz, egészséges és töretlen; a dióbél száraz, egészséges és féregmentes legyen. A dió fémhárításánál használt anyag ne támadja meg a dióbelet.

A bor, gyümölcs- és borszesz üvegekben vagy hordókban szállíthatók. Melléklendő a származási bizonyítvány és az analízis. Tilos a direkttermő szőlőtermékek kivitele. A bor minőségileg: egészséges, tiszta és legalább 11 fokos legyen, ne legyen idegen szaga vagy íze.

A zöldség ládában vagy csomagolás nélkül szállítható. Egy ládába csak egy fajta és egy nagyságu zöldség tehető. Nem vihető ki oly zöldség, amely fajtájánál vagy érettségi fokánál fogva nem érkezhetik meg jó állapotban a piacra.

Általános intézkedések. Minden csomag száraz, idegen iz- vagy szagmentes fából készítenők és a felvevő piac követelményeinek megfelelő alakban. Minden csomagon szerepel az ország, a kivívó neve és márkája, a tartalom faja és minősége és a súly. A termények minősége feltétlenül meg kell, hogy feleljen a felírásnak. Ha nincs külön korlátozás a minőségben és nagyságban 10% eltérés engedélyezhető. A felső sor az egész csomag középminőségét mutatja.

Az ellenőrző határállomások Erdélyben a következők: Halmi, Érmihályfalva, Biharpuspöki, Nagyszalonta, Kürtös, Zsombolya.

Az E.G.E. Gyümölcsstermesztési és Kertészeti Szakosztályának célkitűzései

Irta: Korponay Kornél

Egy lépéssel ismét előbbre jutottunk!

Szeptember 3-án Kolozsvárt megalakult az E. G. E. Gyümölcsstermesztési és Kertészeti Szakosztálya. Erdély felbecsülhetetlen természeti kincsei között szinte első helyen áll kitűnő gyümölcse. Érdekes, hogy a statisztika óriási gyümölcsfával beültetett területeket jelez, de azért a gazdasági eredménye siralmas, — nem kielégítő. Lássuk csak azonban mi a tulajdonképeni helyzet?

Mindenek előtt vannak beültetett, de gondozatlan területek. Ezeket vonjuk le a gyümölcsstermesztő területekből. A gondozott gyümölcsösök viszont nem egyöntetűek. Minden kert az ismert, vagy ismeretlen fajoknak egy-egy külön képviselője. Mondjuk azt, hogy a termés megvan. Ebben az esetben a termeszto várja a jóakaratu vevőt, aki azonban nem jelentkezik. A belföldi vevő

ugyanis nem tudja hol szerezheti be a szükségletét. Nincs egy szerv, ahova az eladó mennyiségét bejelenthetné s ahol a vevő pontos értesüléseket szerezhetne. Az eladó, a fogyasztó és a kereskedő rá van utalva tehát az alkalmi közvetítőkre.

Ez a tarthatatlan és válságos helyzet tette szükségessé dr. Szász Pálnak, az E. G. E. elnökének az elhatározását, hogy a Gyümölcsstermesztési Szakosztályt éltrehívja és tömörítse benne az E. G. E. gyümölcsstermesztő tagjait.

Mi tovább megyünk a felhívással. Arra kérjük a gyümölcsstermesztő gazdatestvéreinket, hogy belépésüket legkésőbb folyó évi december hó 1-ig okvetlenül jelentsék be. Így aztán megtarthatjuk az első alakuló gyűlést, megvitathatjuk munkatervünket, — amit a szakosztály az alábbiakban előterjeszt, — és azt, amit az egyes tagok elgondolás

formájában magukkal hoznak. A szakosztály vezetősége ugyanis nagy örömmel venné, hogyha minél több külső komoly tervvel is foglalkozhatna.

Sokan vagyunk, akiknek élethivatásuk a gyümölcsstermesztés. De még nagyobb azoknak a kisgazdáknak a száma, akiknek kertjeikben néhány gyümölcsfa található, s akik ha a fákat helyesen kezelik, jó fajokat természetnek s azért értékesíteni is tudják, jelentős összegeket biztosíthatnak. Annyit mindenesetre, amennyit a család ruházódása igényel.

Egyébként a szakosztály munkatervét röviden a következőkben közölhetjük:

1. Gyümölcsstermesztési statisztika összeállítása.
2. Gyümölcsstermesztő vidékenként a hirszolgálat beszerzése, melynek adataiból az időjárás, esetleges elemi csapások, kártevők tömeges fellépése, a termés mennyisége és minőségéről lehetőleg pontos képet alkothatnánk.
3. Megállapítása a minisztérium által javasolt gyümölcsfajok és fajták keretén belül az egyes vidékekre különösen ajánlatos fajoknak és fajtáknak.
4. A meglévő gyümölcsösöknek lehetőleg egységesítése és a rossz vagy nem értékesíthető fajtáknak és fajoknak kiválasztása.
5. Gyümölcsstermesztő munkások kiképzése, akik a fa-

nevelést, védekezést, metszést, ritkítást, oltást, gyümölcsszedést, osztályozást, csomagolást stb. megtanulva, — a magánosok szakmunkásai lehetnek. 6. Minden évben a termés mennyiségének és minőségének összeállítása, illetve pontos felmérése után, — a bel- és külföldi kereskedőkkel való kapcsolatok felvétele, fogyasztókkal való érintkezések, az eladó és a fogyasztó kapcsolatainak a megteremtése. Egységes gyümölcs csomagoló ládák nagy tömegben való készítése. 7. A nagyobb városokban, amelyeknek nincs gyümölcsstermő vidékük, vásárokkal egybekötött kiállítások megrendezése, s így a belföldi fogyasztók és termelők között közvetlen kapcsolat megteremtése és kiépítése. 8. Az igényekhez képest szakelődások tartása. 9. Csomagoló, valamint permetező anyagok, gépek beszerzése. 10. Díjtalan tanácsadás, minden a gyümölcsstermesztéssel és védelemmel kapcsolatos szakkérdésben.

Egyelőre csak a legsürgősebb megvalósítandó terveket soroltuk fel. Azt azonban tudnia kell mindenkinek, hogy a vezetőség önmagára hagyva egyedül nem képes komoly eredményeket felmutatni. A gyümölcsstermelők nagy segítségére van szükség ahhoz, hogy a szakosztály tevékenységéhez fűzött remények valóra váljanak.

BCU A gyümölcsfa ültetése. Cluj

A gyümölcsfaültetésre legalkalmasabb időszak az ős, október közepétől november hó végéig, amikor az oltványokról a dér már lepergette a lombzatot. A kora őszi ültetésű fa hosszan tartó meleg őszen még az évben meggyökeresedik, tavasszal erősebben hajt

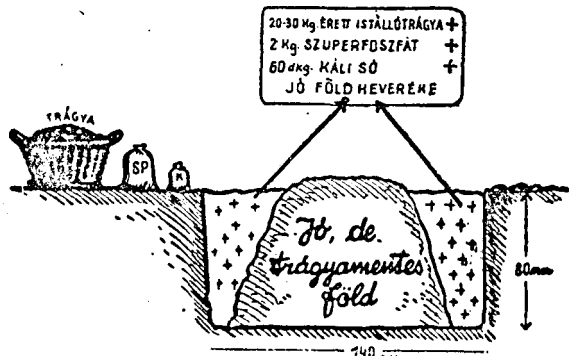
és jobban bírja a szárazságot, mint a tavasszal ültetett csemete. Csupán hideg, nedves, nehezen átteresztő talajban hagyjuk az ültetést tavaszra. Amint a fagy beköszöntött, az ültetést szüntessük be.

Az ültetőgödör elkészítése.

A szántóföldi növények alá minden évben előkészítjük a talajt, míg a gyümölcsfák helyét ültetéskor kell előkészíteniük évtizedekre előre. A talajt tehát jó nagy területen kell meglazítanunk, hogy a fa egészségesen fejlődjék. A gyümölcsös területét, mielőtt az ültetéshez fog-nánk, szántsuk fel jó mélyen, hogy tisztítsuk meg a gyomtól és a taracktól. Az így előkészített helyen kijelöljük a fák közötti megfelelő távolságot és minden gödör helyére egy cöveket verünk, ezután hozzáfogunk a gödrök kiásásához. Jóminőségű talajban 70—80 cm. mély és 100—120 cm. széles gödröt készítünk. A gödör-

ből kikerülő földet gondosan összekeverjük, elmentében azzal a nem is olyan régi felfogással, hogy külön helyezük a feltalajt az altalajtól. Ezelőtt egy pár évvel ugyanis még azt tartottuk, hogy a fiatal fa gyökeréhez mindig a jobb minőségű feltalajt helyezük és csupán a gödör többi részét töltjük meg az altalajjal. Az így ültetett fa eleinte rohamosan fejlődött, de később fejlődésében megállt, amint gyökerével a gyengébb minőségű lazított altalajhoz érkezett. Amennyiben ültetéskor az altalajt összekeverjük a feltalajjal, a fiatal fa fejlődése bár nem lesz olyan rohamos, de a további növekedésében nem látunk megakadást.

Mielőtt az ültetőgödör ásásához kezdenénk, két cöveket verünk le az ültetőléc mellé, amint azt a mellékelt képen láthatjuk. Ez a két segéd-

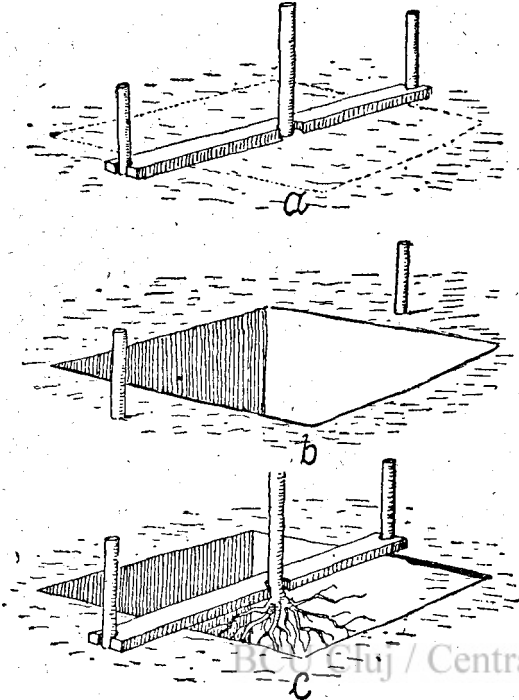

A gödör betöltése jó földdel és trágyával.

cövek jelzi az ültetőgödör középpontját, ahova a fiatal csemete kerül.

Az ültetés.

A faiskolából kikerült csemetét elő kell készítenünk az ültetésre. Az oltványok gyökereit kiszedéskor ásóval szabdalták el, aminek követ-

Egyenes sorok ültetése, a a segédcövek leverése, b a kiásott gödör a segédcövekkel, c ültetés a visszahelyezett ültetőléccel mellett.

keztében igen sok a horzsolt és zuzott sebű gyökér. Az oltványok gyökereit lehetőleg késsel metszük meg. Minden rongált, törött gyökert simára metszünk, úgy, hogy a metszlap lehetőleg a föld felé irányuló legyen. A hosszú gyökereket bekurtítjuk, hajszálgyökereket azonban érintetlenül hagyjuk.

Ültetés előtt egy-két héttel az ültetőgödört újból behányjuk földdel, hogy ültetésig a föld ülepedjék. Amikor az ültetést megkezdjük, a gödörből annyi földet veszünk ki, hogy az oltvá-

nyok gyökérzete abban kényelmesen elhelyezhető legyen. Fontos szabály, hogy az oltványt olyan mélyre állítsuk, hogy annak gyökérszáka a gödör szintjével egy magasságban legyen. Ezután a gyökerek közeit porhanyó földdel kitöltjük, majd földdel betakarjuk és a fa tövét köröskörül lábbal lenyomkodjuk. Szokták az oltványokat őszi ültetésnél is egy kanna vízzel megöntözni. Tanácsos az elültetett fa töveit felkucpacolni (a fa töve körül a földet felhuzni), hogy megvédjük a gyökereket az esetleges téli nagy hidegektől.

Ültetés után a gödör földje süpped és a földdel együtt a fa gyökere is. Mivel az oltványt a gyökérszáka magasságával egy szintre állítottuk a földdel, az 5—7 cm-es sülyedés során így éppen azt a magasságot éri el, mint ahogy a faiskolában állott.

Az ültetéssel azonban a fakezelésnek még csak a kezdetén állunk, fontos, hogy a fiatal csemetét a továbbiakban is gondosan ápoljuk. Erről idejében részletesen beszámolunk az Erdélyi Gazdában.

PÁLYÁZAT.

Az E. G. E. gyümölcsstermesztési és kertészeti szakosztálya 10—10 darab gyümölcsfa csemetét bocsájt rendelkezésre díjtalanul azoknak a református, róm. katolikus és unitárius lelkészeknek, akik vállalják, hogy ezeket gyümölcsfacsemeteket a templom kertjébe szabályszerűen elültetik, szakszerűen kezelik és oktatási célból szükség szerint bemutatás céljából a szakosztály rendelkezésére bocsájtják.

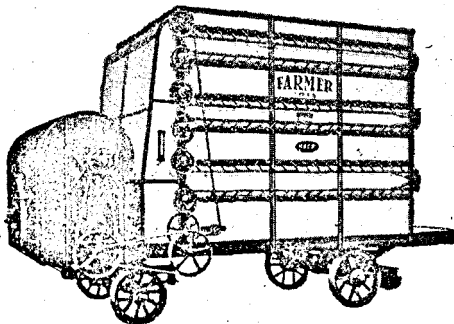
250 darab gyümölcsfacsemete áll a szakosztály rendelkezésére s így 25 pályázó kérése elégíthető ki.

A kérések folyó évi október hó 15-ig küldendők be az E. G. E. (Cluj Str. Andrei Muresan 10.) címére.

Kolozsvár, 1938 szeptember 17.

Az E. G. E.

gyümölcsstermesztési és kertészeti szakosztályának elnöksége.

Hofherr-Schranz-Clayton-Shuttleworth, Budapest

A mezőgazdaságnak, a terménykereskedelemnek és malmoknak régen érzelt hiányát pótolja a HSCS „FARMER” „F-6” típusú

tengeriszárítógép,

mely a nagy nedvességtartalmú új tengerit kevés költséggel, mellékiz- és szagmentesen gyorsan szárítja és ezzel örölhető, szállítható és exportképes állapotba hozza.

Összes gazdasági gépek, vámmentes vetőgépek kaphatók:

„Corvinus” Turnătorie de Fier și Fabr. de Mașini din Cluj S. A.

Secția: Mașini Agricole. Cluj, Calea Regele Ferdinand 62. — Telefon Nr. 12—17.

Szüretkor.

A szüretre tanácsos komolyan és előre felkészülni. Elsősorban nézzük meg, hogy miképpen állapíthatjuk meg a szüretelés pontos idejét. Általános rossz szokás, hogy kisebb szőlőtáblákon is több szőlőfajtát ültetnek. A vegyes ültetés nehezíti a szőlő évközi munkáját és különösen megrádjítja azt. A szüretelésnél viszont nem tudjuk a pontos időt megállapítani. Egy-két peronoszpóra iránt érzékeny fajtaért egy egész táblát kénytelenek vagyunk gyakrabban permetezni, kötni stb. Szüretelésnél a vegyes ültetés a minőség rovására megy. Ugyanis a nem tökéletesen beérett állapotban szüretelt szőlő tulságosan húsos és a héja nincs levékonyodva. Az ilyen állapotban szüretelt szőlőből 150—170 kg. ad 100 liter mustot. Míg ugyanazon fajtaból, amelyet tökéletesen beérett állapotban szüreteltünk, 100 liter musthoz elegendő 120—130 kg. szőlő.

Különösen fontos az a tény, hogy a cukorfok az érés utolsó napjaiban emelkedik és arányosan csökken a savtartalom. Ezek szerint a megfelelően kiválasztott szüretelési időponttal a mennyiséget 20—30%-al is szaporíthatjuk és a minőség is sokkal jobb lesz. A szüretelés helyes idejének megválasztásához ne használjunk mustmérőt, hanem vegyük figyelembe a következő szempontokat, amelyek a borszőlőre vonatkoznak.

1. A szem lágy, a héj vékony és áttetsző, tehát a boggyó többé nem húsos és kemény.

2. Ugy a szőlőfürt, mint a szőlőszem könnyen válik el szárától.

3. A fürt és a szemek szára nem zöld, hanem fás, tehát száraz.

4. A szőlő leve sűrű és ragadós, amikor megkostoljuk, a cukor édessége annyira elnyomja a savat, hogy alig észrevehető.

5. A szőlőmagvak szintén érettek, barna színűek és kemények. A mag könnyen válik el a szőlőszem ellágyult húsától.

Ritka az olyan esztendő, amikor a szőlő tökéletesen beéri, mivel az esőzés következtében beállott rothadás gyakran korai szüretelésre készíti a gazdát. Egyes évben a beindult rothadás az idő gyors javulására megáll. Német borvidéken a rothadt fürtöket leszedik és ezáltal akadályozzák meg a további rothadást. Ez a munka természetesen csak olyan vidéken fizetődik ki, ahol az elérhető borárak ezt lehetővé teszik.

A nemes rothadás a szeptemberi esőzések, szőlőmoly, vagy az augusztusi peronoszpóra által megtámadott, vagy pedig csak a hirtelen duzzadás által megrepedt szemeken lép fel. A meg-

indult rothadás az októberi szép napokon megáll és a többi épen maradt szemek is jól beérnek. A nemesen rothadt és a beérett fürt együttes szüretelésével igen kiváló borokat nyerünk, amit Erdélyben meg is becsülnek.

Az aszuszemek külön szüretelése — ahogy azt Tokajon és a Rajna vidékein teszik — nem fizetődik ki. Idővel azonban az asszu bor készítésével emelhetjük bortermelő vidékeink hirnevét.

A szüretre hetekkel azelőtt kell felkészülnünk. Első kellék a szüretelő olló beszerzése, mert csak ezáltal tudjuk elérni, hogy a legértékesebb érett szemek ne hulljanak le. Minden szüretelő edényt forró vízzel mossunk ki. A forró víz azonban a szüretelés alatt is állandóan legyen kéznél és minden nap forrázzuk ki a használt kádakat vagy kármentőket.

A szüret alatt vigyázzunk a tisztaságra. Sok esetben a nehezen tisztuló, törésre hajlamos és beteg bort, a szüretelés alkalmával a mustba jutott tisztatlanság okozza.

A szüretelés előtt tanácsos végigjárni a táblán és eltávolítani a penészes fürtöket, valamint a darázs által kiszírt és az ecetes szagot terjesztő szemeket. Ezeknek nincs értékük s a mustba jutva elrontják minőségét. Erre komoly, hozzáértő munkásokat alkalmazunk. A szüretelés alatt ügyeljünk arra, hogy a leszedett és megzúzott szőlő mielőbb préselődjék ki, ne érintkezzék levegővel, mert ilyenkor hajlamos a must a barna-törésre.

A sajtolás és általában az egész szüretelés beosztásánál rendkívül fontos szempont, hogy a leszedett szőlő már ugyanazon napon a mustos hordóba kerüljön. Borok barna-törését ú. i. a zúzott szőlő levegővel való érintkezése okozza. Ezért ne tartsuk a mustot kádba sem, hanem sajtolás után azonnal öntsük hordóba.

A préselésnél helyezzünk a présbe lécből vagy kosárfonatból készült rácsot, ezáltal elosztjuk a nyomást és megkönnyítjük a must kifolyását. A prés beszerzésénél vegyük tekintetbe, hogy jobbak a széles, mint a magas prések. Sok esetben 3—4%-al több mustot tuduk kiperéslni a széles préssel, vagy ha léc, esetleg kosárfonat rácsot alkalmaztunk minden 30—40 cm-re. Az első és másod sajtolást összetölthetjük. A harmadikat tanácsos külön hordóba gyűjteni és csak miután kiejedt, határozzuk el, hogy összetölthetjük-e, vagy nem a színmustból készült borral.

A musterjedés megindulásához legmegfelelőbb a 20 C° körüli hőmérséklet. Ha a pincébe kerülő must ennél melegebb, kénezzéssel állítsuk meg az erjedés megindulását, hogy a must a pincében lehülhessen.

MEGHIVÓ

az E. G. E. Szőlészeti és Borászati Szakosztályának alakuló közgyűlésére.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Szőlészeti és Borászati Szakosztálya október 30-á d. e. 11 órakor tartja alakuló közgyűlését *Bürger György* mintaszőlő-birtokán, *Boroskrakkón* (Alsófehér megye), melyre a szőlőbirtokosokat és az ügy iránt érdeklődő tagjait ezuton is meghívja.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó. Tartja *dr. Szász Pál* E. G. E. elnök.
2. A Szőlészeti és Borászati Szakosztály szervezeti szabályzatát ismerteti *Seyfried Ferenc* e. segédtitkár.
3. Szakosztályi elnök, alelnökök és előadó-jegyző választása.

Az alakuló közgyűléssel kapcsolatban *dr.*

Eöry István időszerű kérdésekről, *Ferenczy Mihály* a szőlőfajtákról, *Seyfried Ferenc* a peronoszpóra jelzőállomások eredményéről tart előadást.

Az előadások után mintaszüret bemutató lesz *Bürger György* boroskrakkói szőlő-birtokán.

A bemutató végeztével egy borkostoló során bemutatják Erdélyhegyalja jellegzetes borait.

Délben közebéd lesz.

Boroskrakkó vonaton közelíthető meg a *Tövisi állomásig*, ahonnan a rendezőség által rendelkezésre bocsájtott autobus vagy bér-autó szállítja a helyszínére a megjelenteket.

Az előkészítés könnyebb lebonyolítása érdekében felkérjük mindazon tagjainkat, akik részt óhajtanak venni a fenti gyűlésen, hogy okvetlen jelentsék be részvételi szándékukat legkésőbb október hó 23-ig az E. G. E. központjának (cim: Cluj, Str. Andrei Mureşan 10), jelezvén, hogy melyik vonattal érkeznek a tövisi állomásra.

A „CERETÁN” egyetemes porpác

alkalmazásával érhető el a legegészségesebb és legjobban kifejlődött magtermés.

A „CERETÁN”

a legbiztosabban ható és leggazdaságosabb csávázószer.

150 gram „CERETÁN” elegendő
100 kg. vetőmíg száraz csávázásához

Kapható, illetőleg megrendelhető a „Mezőgazdák” Kereskedelmi R. T.-nál Arad, Bulevardul Regele Ferdinand 41, továbbá brassói fiókjánál Strada Voevodul Mihail 11, valamint kolozsvári fiókjánál Strada Andrei Mureşan 10 és szalontai fiókjánál Strada Mihai Viteazul 28 szám.

»Bayer«

I. G. Farbenindustrie Aktiengesellschaft,
Pflanzenschutz-Abteilung
Leverkusen a Rh.

Főképviselő Románia részére:

„Romigefa” S.A.R.

Pflanzenschutz-Abteilung,
Bucureşti, Str. Brezoianu 53.
Telefon 3-92-86.

A FALU ASSZONYA

A iskola küszöbén.

A falu asszonyának mindenkori legfontosabb hivatása a gyermeknevelés. A jövő nemzedékével azonban nemcsak addig kell törődni, amíg megtanul járni s amíg akár az udvarban, akár a mezőn már hasznát lehet venni. A tulajdonképeni nevelés akkor veszi kezdetét, amikor az anya elviszi gyermekét az iskolába és beiratja.

A tanulás az életrevaló nagy előkészület jelent. Régi igazság, hogy a jövő nagy kérdése az anyák kezében van letéve. Olyan lesz a magyar gazdaságtudomány jövője, amilyen nevelési adnak a szülők gyermekeiknek.

Szeptemberben megnyitják az iskolák kapui s a jövő reménysegei szorgalmasan megkezdik a tanulást. A nevelésnek azonban kétoldalúnak kell lennie. Az iskolában és a családi otthonban. Az anyának kötelessége utánanézni, hogy a gyermek milyen mértékben halad, hogyan viselkedik.

Az őszi és téli esték lehetőséget nyújtanak arra, hogy az anyák kikérdezzék a gyermekeket. Alkalmuk van megállapítani, hogy a fogékony gyermeki lélek hogyan erősödik a tanulás és a haldadás tüzeiben.

Különös súlyt kell helyezni arra is, hogy a gyermekek megfelelő valláserkölcs szellemben nőjjenek fel. Hiábavaló a papnak és tanítónak minden fáradozása, ha a szülői háznál nem találják meg a jó példát. Megnyugtató, hogy az ősi magyar rögök dolgos népe évszázados mély vallásos életet él s így a gyermek megfelelő körülmények között halad az életre.

A szülők felelősek a gyermekekért s az ő kötelességük, hogy az eljövendő nemzedék külön legyen mint a mai, hiszen az élet egyre nehezebb küzdelmeiben, csak a hittel és tudással felruházott ember tudja megállani a helyét.

Fonóban.

A tegnap még zöldelő erdők lombozatát mára viszont tarka színűvé festette a hirtelen beköszöntő őszi. A tegnap még vidáman éneklő madárkák, mára már összedugták fejcsékjüket és téli lakáson tanakodnak. Tegnap még a hév napon arató gazda ködös reggelre ébredt, mára embert, állatot, virágot egyszerre meglepett az őszi.

Városokon megnyitják az iskolák kapui, száz és száz gyermek indul a reggeli csengő szóra újra az iskolába. A sárguló levelű fakkal szegett utakon hosszú sorokban hordják be a kukoricát, megrakott szekerek kibővített 4 oldalszegén hatalmas döblöcök virulnak. Gazdaembernek, gazdasszonynak egyformán sok munkát ad az őszi. Alig szedik le a kukoricát, máris le kell hozni a padlásról a kevésbé jó zsákokat, feldobni a szekérre és indulni krumplit szedni. Alig teszik le a krumplit a pincébe, újra indulni kell a paszulyért, sok helyen be se ért még, a ház melletti kertbe kell egy keresztire vetni, hadd süsse a nap még egy keveset. Ha megszáradt, ki kell verni, alig, hogy ez meg van, a veteményt és hagymát kell betakarítani. Mindezeket gondosan szedik ki, nehogy megsértse a kapa éle, szépen megtisztítják a földtől, gáztól, száraz pincébe, szellős padlásokra

rakják, hiszen ezek a termények táplálják egész télen át a gazda-családot, sőt ebből jut a városi piacra is egy kis eladó.

A gazdasszonyok legnagyobb munkája ezek után jön még, a kenderrel való munka ezerága-foga asszonyi munkát igényel. Legtöbb faluban az eladó leány hozományba kenderföldet is kap, ebből öltözteti majd a házanépet.

Hideg őszi napokon sokszor ott áll a gazdasszony a pataokban és mossa a kendert, azután körülveszi vele a ház falát, szárítja, tilolja, míg szösz nem kap.

Közben az idő is mind telik, a fák egészen elvesztik leveleiket és a kenderszösz virágosan faragott guzsáljra kerül, ami még a gazda kedveskedése volt és megindul a fonás. Fonnak a banyók, fonnak a menyecskék, de fonnak a leányok is a meseszótól hangos fonókában.

Fonjanak kedves asszonytestvéreim minél többet, serítsék szép vékonyszálura, ügyeljenek, nehogy bogos kerüljön az osztóvátába. Fonjanak kendert-kenderrel (felvető és leverő kender legyen), fonjanak kendert gyapottal, egyformán jó és egyformán tartós. Ma a gazdasszonynak arra kell törekednie, hogy nagyon sok vásznat szőjjön,

mert az otthon szükséges holmik mellett a városi piacra is kell vigyen. Ma a városi emberek is inkább házi vásznakat használnak fel szükségleteikre, mert rájöttek, hogy sokkal jobb és tartósabb, mint a keményítő gyári portéka. Jól is fog a gazdasszonynak a vászonból kapott kis pénz, elkél a háztartásban és a gyermekekre. A varrásokkal foglalkozó gazdasszonyoknak nem győzzük eléggé tanácsolni, hogy varjanak házi vászonra, mert sokkal jobban érvényesülnek a

szép régi rajzu minták azon, mint a gyolcon. és az öreganyáink is csak azon varrtak, nem szabad tehát nekünk új módit behozni.

Jó munkát kedves gazdasszonyok és gazda leányok, fonjanak-szőjjenek, nincs ennél szebb és hasznosabb foglalkozása a falusi asszonynak. Üljenek ki a szép őszi napokon a ház elé, hadd süsse az áldott nap utolsó sugaraival a szorgalmasan dolgozó fehérnépeket.

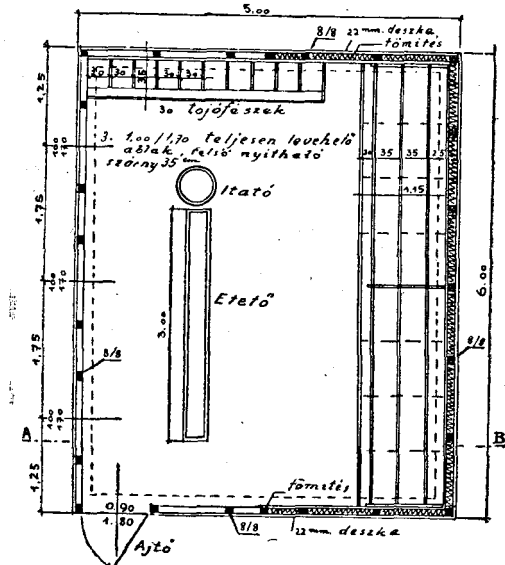
Horváth Ella.

Házilag elkészíthető tyúkol 100 darab tojó részére.

Jól tudjuk, hogy a téli tojás titka: a korai keltetés, a megfelelő takarmányozás és főleg télen a meleg, tiszta és napos tyúkol.

Az Erdélyi Gazda annakidején felhívta olvasótáborának figyelmét a korai keltetés fontosságára és állandóan közölt utmutatásokat a tojó tyúkok megfelelő takarmányozásáról. Ezalkalommal egy házilag is könnyen elkészíthető baromfiól leírását ismertetjük.

Az ól 6 méter hosszú és 5 méter széles. Egy négyzetméter alapterületre 3-4 tyúkot számítunk, az ülőrudaknál egy folyómeterre 5-6 darabot. Ezek szerint átlag 100 tojótyúk fér el az itt leirt ólban.

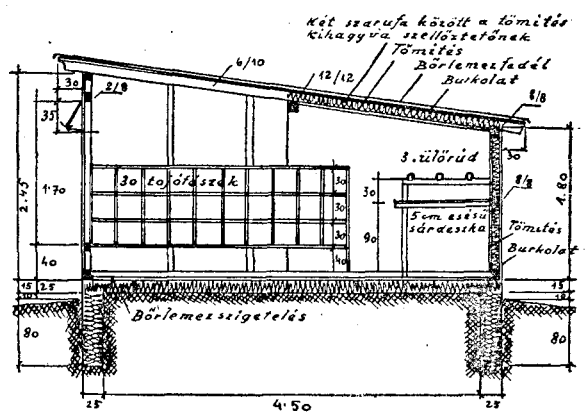
Alaprajz.

Az alapot 25 cm. mély és 25 cm. magasra emeljük a föld színe fölé. A padozatot szintén kiemeljük a föld színe fölé 25 cm-re és kaviesbetonnal, salakbetonnal, vagy ami a legmegfelelőbb, lapjára fektetett téglával burkoljuk.

A faanyag vastagsága. A vázat 8×8 cm-es fűrészelt gerendából (stafliból) készítjük. Az ólat 22-24 mm. vastag élezett (nutolt) deszkával burkoljuk. A deszka külső felét meggyaluljuk, belülről gyalulatlanu hagyjuk. A fedőléc 10×40 mm. vastag. A szarufa 6×10 cm. átmérőjű és 90 cm. távolságra fektetjük egymástól. Az ól közepén végigfutó mestergerenda 12×12 cm. átmérőjű. A fedelet 20 mm. vastag deszkával borítjuk. Az ereszt 30 cm-re nyulik ki az ól elején és hátsó felén. Oldalt 20 cm. széles ereszt hagyunk.

Fedélnek jobb minőségű kátrányozott papírt vagy ugynevezett bórlemefedélt használunk, amit tanácsos folyó kátránnyal leragasztani.

Melegtartó burkolat. Az ól alacsonyabb felét kettős deszkázattal látjuk el. A két deszka között maradt részt fűrészporral, törekkkel, polyvával, fenyőtülevéllel, vagy száraz mohával töltjük ki.

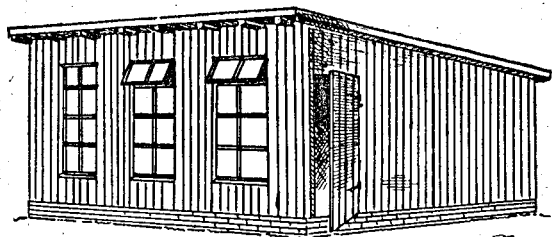
Keresztmetszet.

A szellőztetés. Szellőztetés céljaira két szarufa közt nem tömítünk a fenti anyagokkal, hanem azt szellőző nyílásnak képezzük ki. Ugy az ólba, mint a szabadba járuló nyílásokat nyitható és zárható ajtócskával látjuk el.

Az ól magassága, elől 2.45 m. a padozattól a szarufáig mérve, a hátsó oldala 1.80 m. Az ajtó 2 méter magas és 90 cm. széles.

Az ablakok 1.70 m. magasak és 1 m. szélesek. A felső 35 cm. magas rész kinyitható. Az alsó 135 cm-es rész nem nyitható, de helyéből könnyen kiemelhető. Az ablakokat az ól felől dróthálóval védjük, az ablakpárkány 40 cm-re kezdődik a padozattól.

A tojófészkeket 30 cm. szélesre, 35 cm. mélyre és 30 cm. magásra készítjük. A fészekszekrényt az

Az ól távlati képe.

ajtóval áttekenben lévő oldalra helyezük 40 cm-re a padozattól. Minden 5 tyukra számítunk egy tojófészket.

Az ülőrudak 1.20 m. magasan vannak az ablakkal szemben. A rudak vastagsága 5x6 cm. és a felső részét legömbölyítjük. A három ülőrud 35 cm. távol van egymástól és minden 3 méter távolságra alá van támasztva.

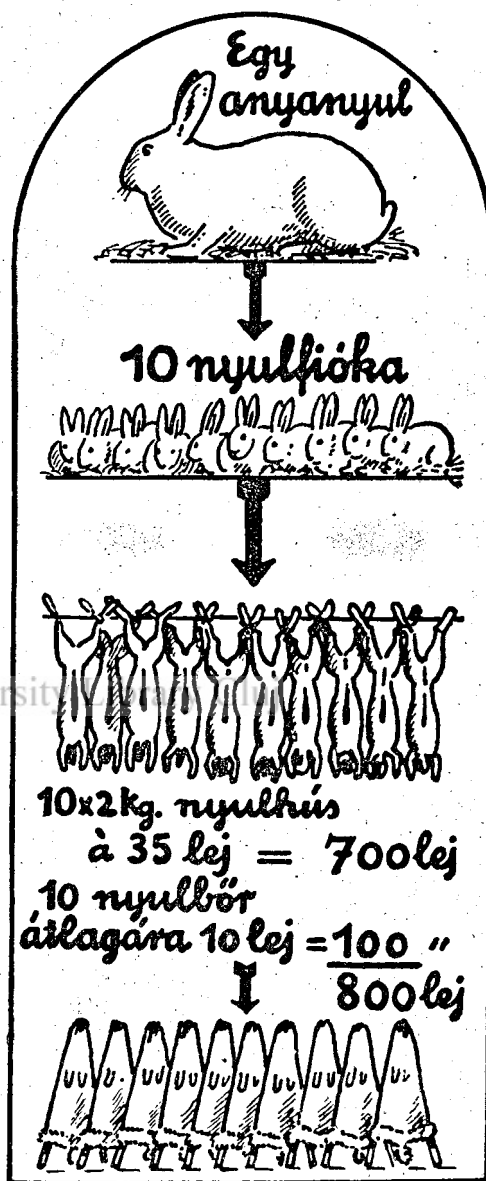
A sárdeszka igen megkönnyíti az éjszaka folyamán összegyűlt ürülék eltávolítását és 30 cm-re van az ülőrudak alatt. A deszkaszálak az ülőrudakkal keresztirányban futnak. A sárdeszkát minden 70 cm. távolságban hevederrel kötjük össze és hátulról előre kissé lejt.

Az etető és itatóberendezést az ól közepén helyezük el. Száz tyuk részére tanácsos 3 m. hosszú etetővályut készíteni.

Jövedelmez-e a házinyúltenyésztés?

Az „Erdélyi Gazda“ hasábjain több cikket közöltünk a házinyúltenyésztésről. Olvasóink számos levélben fordultak hozzánk azzal a kérdéssel, hogy erdélyi körülmények között kifizetődik-e a házinyúl tenyésztése? Eltekintve az angoragyapjas nyul hozamától, ahol a gyapjut külön értékesítjük, — kizárólag a hús és bőrtérlet véve figyelembe, jövedelemszámításunk a következőképpen alakul: Egy anyanyul után 10 nyulfiókat számítunk. A nyulfiókat 2 kg-os súlyig neveljük fel. Ebben a súlyban levágva, a husa egyenlő értékű a legfinomabb borjuhussal, melynek ára 35 lej. A 10 drb. fiatal nyul ezeksze-

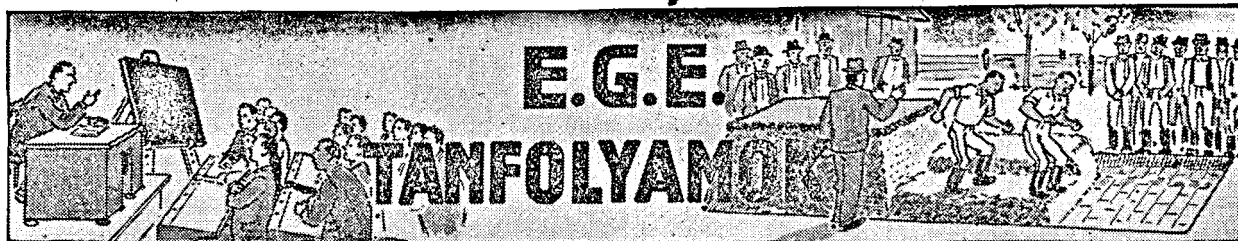
rint 20 kg. friss húst ad, aminek értéke 700 lej. Visszamarad még 10 gerezna (nyulbőr), amit a szücsöknél értékesíthetünk. A jobb bőrkért 30—35 lejt is fizetnek, számításainknál azonban vegyük tekintetbe a legalacsonyabb árat, 10-lejt.

A fentiek szerint egy anyanyul szaporulata után elérhető évi jövedelem 800 lej, tehát a házinyúl tenyésztése kifizetődik. Bár sok esetben a nyulakat a gazdaság hulladék mellékterményeivel nevelhetjük fel, mégis az „Erdélyi Gazda“ következő számaiban részletesen foglalkozunk majd a házinyúl tenyésztésénél felhasznált takarmányokkal, illetve azok áraival, hogy a költségeket levonva, a fenti jövedelemből megkapjuk majd a tisztajövedelem képét.

eredeti SACK ekék, vetőgépek, boronák, gereblyék

Klusch János Cluj, Calea Regele Carol II. 113. — Telefon: 26-45.

Hol rendezzen az E.G.E. téli tanfolyamokat?

Az EGE már szőnyegre hozta az 1938/39 telén rendezendő kéthetes gazdasági tanfolyamok kérdését. Az alapos megszervezés hosszabb időt vesz igénybe, éppen ezért mulasztásokat nem szabad elkövetnünk.

Amikor az egyesület elhatározta, hogy kétévi kísérletezés után továbbfolytatja a gazdasági népnevelő munkát, elsősorban arra gondolt, hogy vajjon az eddig megrendezett tanfolyamok beváltották-e a hozzájuk fűzött reményeket? Súlyos időpazarlás és haszontalan dolog volna olyan tervek megvalósításával foglalkozni, amelyek csak időt, munkát és pénzt igényelnek, de a teljesítő-képességükről nem lehet szó.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet a lehetőségek határain belül figyelemmel kísérte azoknak a falvaknak a mezőgazdálkodását és elért eredményeit, ahol az utóbbi két év alatt tanfolyamokat tartottak. *A megfigyelések során szerzett tapasztalatok döntötték el a vitát és indították az egyesületet arra, hogy a jövőben az eddigieknél is nagyobb számú téli tanfolyamot rendezzen.*

Be kell azonban vallanunk, hogy mind a két télen volt néhány számszerinti teljesen jelentéktelen tanfolyam, ahol az eredmény egyáltalán nincs arányban a kifejtett erőfeszítésekkel. Ez természetes jelenség. Senki nem várhatja el, hogy a haladás szekeréről elmaradt emberek 24 órán belül lelkileg és felfogás szempontjából teljesen átalakuljanak. A közel 70 községben megtartott tanfolyamok között mindössze kettő-három volt olyan, ahol bizonyos idegenkedéssel fogadták a tanácsokat, tehát nem merték a gyakorlati életbe átültetni. Biztosak vagyunk abban, hogy, amikor meglátják a példákat, szó nélkül követni fogják.

Németországban már motorizálják, gépesítik a mezőgazdaságot. A német szaklapok már olyan képeket közölnek, amelyeken a gereblyékre, vetőgépekre és különböző más mezőgazdasági gépekre motort szereltek fel és állatok helyett az hajtja. Nem traktorok, vagy holmi gépszörnyetegek, hanem kicsi kézzel leszerelhető motorok. Leszerelik a gereblyéről, ráillesztik a vetőgépre és egy ilyen kis hajtógépet szinte mindennél használni lehet. Ha most egy erdélyi faluba bemutatnánk egy ilyen vetőgépet, vagy gereblyét, so-

kan ijedten néznének rá, s azt hinnék, hogy valami ördögi szerszám. Hol tartunk mi a haladó mezőgazdálkodástól? Még teljesen gyermekcipőben járunk és azon vitatkozunk, hogy vajon tényleg helyes-e a buza viaszos érésben való aratása, a négyzetes tengeri művelése, a takarmányerjesztés, vagy az okszerű trágyakezelés?

Az E. G. E. a tanfolyami helyek ellenőrzése során nagy elégtétellel állapíthatta meg, hogy több ezer k. holdra becsülhető az a buzaterület, amit viaszos érésben arattak le. Ha most egyszerű számítást végzünk és csak k. holdanként 50 kg.-os (bár a legtöbb esetben az egy mázsát is felülmúlja) többletet veszünk, már olyan jelentős mennyiséget tesz ki, hogy érdemes volt tanfolyamokat rendezni. Különösen Bihar- és Szatmárban, de Erdély más részeiben is a gazdák beláták, hogy viaszos érésben kell aratni a búzát, mert így mennyiségileg és minőségileg többet jelent. Végig sorolhatnánk egy egész se-reg tanult dolgot, mint pl. növénytermesztést, állattenyésztést, okszerű trágyázást, takarmányozást, gyümölcstermesztést, szőlészetet stb., amit a tanfolyamokon tanítottak és amit a tanulni akaró magyar gazdák meg is fogadtak és követnek. A magyar gazdatársadalomnak ez a rétege a kitartó munkával és állandó tanulással már is megvetette biztos jövőjének alapjait. Az E. G. E.-nek pedig az a kötelessége, hogy meggyőző erővel úgy folytassa tevékenységét, hogy az egész magyar gazdatársadalom haszonrészese lehessen a nyugodtabb gazdasági és ezzel kapcsolatosan mástermészetű életkörülményeknek is.

Elérkezett tehát az ideje annak, hogy a gazdakörök bejelentsék tanfolyami igényeiket. *A gazdák pedig legyenek tudatában annak, hogy a munka érettük folyik. Kizárólag az ő boldogulásukat szolgálja. Egyesületük szolgálatlétre jelentkezik, hogy eleget tegyen a magyar gazdatársadalom iránt vállalt kötelezettségeinek. Szervez és tanít, mert egyetlen nép sem élhet szétesve. A kötelezettség azonban nem egyoldalu, mert a magyar gazdatársadalomnak is be kell látnia, hogy gyermekeinek és népi fennmaradása érdekében kézegyintésekkel még soha senki komoly dolgokat nem tudott elérni, csak az öntudatos és soha nem lankadó munkával.*

Jelentkezzenek a tanfolyami előadók!

Az E. G. E. mozgalmi életének egyik legfontosabb megnyilatkozása a téli két hetes gazdasági tanfolyam. Ezt a két évvel ezelőtt beindított nagyjelentőségű munkát viszont csak abban az esetben lehet folytatni, ha megfelelő számú képzett előadó áll az ügy szolgálatában, akik átérzik szerepük döntő jelentőségét és tudásukat tovább adják a haladni és tanulni akaró kisgazdatestvéreiknek. Az utóbbi két év alatt 50—60 okleveles magyar gazda időt és fáradságot nem kímélve, télvíz idején otthagyták meleg otthonát, családi nyugalma és szent hivatást teljesítve, önzetlenül osztotta meg tudását a kisgazdatömegekkel. Működésüket mindenütt a legnagyobb elismerés kísérte, amit a magyar kisgazda legnagyobb és legértékesebb ajándéka, a szeretet, a ragaszkodás és a bizalom képeztek. Végeredményben a legszebb és legtökéletesebb emberi teljesítmény, amikor az egyazon népközösséghez tartozó testvérek egymáson segítenek s egymás jövőjét minden erejükkel biztosítani akarják.

OKLEVELES MAGYAR GAZDÁK! Az előadói szerepre való jelentkezés iránti felhívás abban a biztos tudatban és komoly meggyőződésben fogamzott meg, hogy amint a multban, úgy a jelenben is meghallgatásra talál! Nem az EGE központja, hanem a magyar kisgazdatársadalom várja az előadókat és számít arra, hogy rövidesen tömeges jelentkezésekről adhatunk hírt.

A közösségi munka nem ismer kényelemszeretetet és félreállást. Csak egy szempont van s ez pedig a kötelesség maradéktalan teljesítése! A magyar gazdaértelmiségnek az a hivatása, hogy kisgazda testvéreinek minden vonatkozásban igazi munkatársa legyen. Napjainkban a népi hovatartozandóságot aszerint határozzák meg, hogy ki, milyen mértékben vállalja azt a munkát és feladatot, amit számára népének közössége meghatároz.

A jelentkezéseket az EGE központja tartja nyilván s ugyancsak az Erdélyi Gazdasági Egylet fogja kellő időben megadni a szükséges utbagazításokat.

Az E. G. E. elnöksége.

Munkában az „Erdélyi Gazda” 1939. évi naptára.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet a mult év folyamán, — mint ismeretes — új naptárral jelentkezett a magyar gazdaközönség előtt. A naptár formájának, tartalmának és irányának meghatározásánál a szerkesztőséget az a szempont vezette, hogy a lehetőségek határain belül a legkényesebb igényeket is kielégítse. A naptárnak mind a két kiadása az utolsó példányig elfogyott s ebből arra lehet következtetni, hogy komolyan megütötte a mértéket.

Az EGE-nek kötelessége, hogy mozgalmi életét állandóan úgy alakítsa, hogy tökéletesebben szolgálhassa a magyar gazdatársadalom nagy létkérdéseit. Épen ezért

az ERDÉLYI GAZDA 1939. évi Naptára színvonalban fölülmulja a tavalyit.

A naptár szerkesztősége már hónapok óta dolgozik az új kiadáson, mely rövidesen már el is hagyja a sajtót.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet különös súlyt helyez arra, hogy a naptár egyetlen magyar gazda asztaláról se hiányozzon. Már a naptár 20 lejes ára s bizonyítja, hogy

az üzleti szempontok és érdekek teljes kizárásával, tiszta szándékkal, önzetlenül képviseli a gazdaérdekeket.

A naptár felöleli a mezőgazdálkodás valamennyi ágazatát, alapos szaktanulmányaival irányt mutat. Megjelöli azt az utat, mely a nyugodtabb, boldogabb és jobb gazdajövő felé vezet.

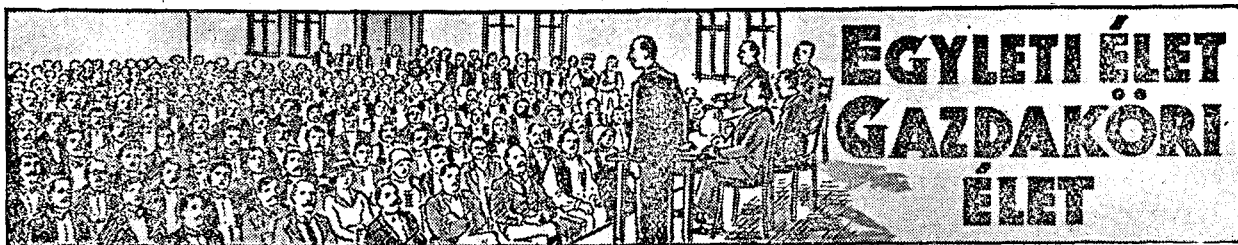
Minden EGE tagnak legelemibb gazdakötelessége, hogy a naptárt terjessze. A naptár egyik legjobb eszköze és lehetősége a gazdatábor gyarapításának. Az olvasó megállapíthatja, hogy minden egyes sorából tanulni lehet. A népek nagy versenyében viszont csak a haladó társadalom állhatja meg a helyét.

A naptár szerkesztősége gondoskodott arról, hogy tanulságos szakanyagon kívül szórakoztató részt is adjon gyönyörű elbeszélésekben, versekben és humoros történetekben.

A naptár tehát minden vonatkozásban egészet jelent és a gazda megtalálja benne azt, amire egész évben a tanulás és a tanács szempontjából szüksége van.

Az Erdélyi Gazda naptára meghatározott példányszámban jelenik meg, kérjük tehát gazdatestvéreinket és a gazdakörök tisztelt vezetőit, hogy igénylési szándékaikat haladéktalanul jelentsék be, mert csak így tudunk kellő időben gondoskodni a szükségletekről. A gazdakörök vezetői kérdezzék meg a tagokat, mert közös beszerzéssel sokkal kisebb a postaköltség, tehát olcsóbban jutnak a naptárhoz.

A naptár igényléseket az Erdélyi Gazda kiadóhivatalának címére kérjük beküldeni.

Őfelsége II. Károly király szózata a búzaverseny díjainak kiosztása alkalmából.

II. Károly király Őfelsége személyesen osztotta ki a búzaverseny győzteseinek a díjakat és a következő, mély gondolatokban gazdag ünnepi beszédben mutatott rá a búzaverseny hatalmas nemzetgazdasági jelentőségére:

— Legmelegebb szerencsekívánataimat fejezem ki azoknak, akik munkájukkal és hozzáértésükkel díjat nyertek a nemzeti búzaversenyen és őszinte örömmel állapítom meg, hogy a verseny megrendezésével mezőgazdaságunk jelentős és egészséges lépéssel haladt előre.

— Eddig számtalan esetben hallottuk azt a megállapítást, hogy „a mi gazdasági alapunk, a mezőgazdaság“. Most megszűnik ez a megállapítás, mert a szavakat tények és tettek váltották fel. Örööm, boldogságom annál nagyobb, mert a búzának ebben a nemes versenysisében az összes termelőelemek őszinte és eredményes együttműködését látom. És ami részemre különös örömet okoz, azt azok a hírek váltották ki, hogy a falusi mezőgazdák kezdik elsajátítani a magasabb gazdálkodás rendszerét és módszerét. Az a kísérlet, hogy több gonddal, több jóakaratu gondossággal járjanak el, a legeredményesebb gyümölcsöket hozta.

— Magam részéről nemcsak, hogy jóváhagyom a földművelésügyi miniszter javaslatát, hogy a következő években is folytassák az ilyentermészetű versenyt, de egyenesen kérem, hogy az összes rendelkezésére álló eszközökkel bővítse ki azokat, ha lehet, törvényhozási uton rendszeresítse, mert vissza kell és vissza lehet állítani azokat az értékesítési piaco-

kat, amelyeket elvesztettünk. Itt nemcsak olyan versenyről van szó, hogy mindenki eredményt, hasznot lássson belőle. Itt hatalmas világgazdasági verseny folyik és a nemzeti tekintély versenye.

— A háboru előtt Románia volt az egyik legnagyobb búzakisvívő állam. Nem itt van a helye, hogy megállapítsam, milyen okokból veszítettük el ezt a vezető helyet. Nem hiszem, hogy volna olyan lehetőség, amely szerint mennyiségileg vissza tudjuk szerezni azt a vezető helyet, de azok az eredmények, amelyeket ma itt nekem bemutatnak, feltétlenül és minden körülmények között, megerősítik bennem azt az indokolt reményt, hogy ezt a vezető helyet a minőség tekintetében visszaszerezzük.

— Az a hektáronkénti terméshozam, amelyet a mai versenyen a résztvevők felmutattak, igazolja, hogy a termelési mennyiség is fokozható nálunk is és beigazolták azt, hogy mindaz, amiről azt állították, hogy megvalósíthatatlan, mégis megvalósítható, bebizonyították tehát azt, hogy fokozni lehet a termelést, komoly, lelkiismeretes és tudományos munkával.

— A földművelés tudománya nem kizárólag bizonyos előkelő osztály tudománya, hanem a mai naptól kezdve a nagy tömegek tudománya kell, hogy legyen.

— Elismeréssel adózom ezért a nemes törekvésért és azt kívánom, hogy ennek minél nagyobb eredményei legyenek, folytatni kell ezt a munkát, hazánk megerősítése és gyarapítása érdekében.

Dicsőszenmárton és Sáromberke nagyszabású gazdaünnepségei.

Szeptember 11-én két hatalmas magyar gazdagylés jelezte, hogy az Erdélyi Gazdasági Egylet mozgásszabadságának biztosítása után fokozottabb mértékben igyekszik kötelességét teljesíteni. Mind a két megnyilatkozás a magyar gazdatársadalom egységének és öntudatának szellemében zajlott le.

A dicsőszenmártoni gazdanapra a központból *Telegdy László, dr. Szász Pál* elnök képviselőjében jelent meg. Ott volt még Korponay Kornél feketefalusi földbirtokos, a híres gyümölcsstermesztő, Szász Ferenc kerületi felügyelő, Seyfried Ferenc segéditkár és Dániel Elemér alkerületi felügyelő.

A megyei magyarság vezető egyéniségei sorában ott láthattuk *dr. Gyárfás Elemért, a megyei egylet elnökét, Pekri Géza alelnököt, Fejér Pál radnóti esperest, Szekeres György vámosudvarhelyi földbirtokost, Gvidó Béla nyug. unit. esperest, továbbá gróf Bethlen Ádám és gróf Bethlen Gábor (Bonyha) és Szentiványi Gyula (Harangláb), dr. Barabás Béla volt képviselő, Eperjessy Béla földbirtokos Mikefalva, dr. Baán Andor Bonyha, Debreczeni Géza Héderfája, Tempfly János igazgató Uvászóval radnóti földműves iskola 15 növendéke, Horváth Zoltán tanár, László János szőkefalvi földbirtokos, Botár Árpád intéző Radnót stb. stb.* Az alábbi falvakból pedig tekintélyes számú kiscgazda jelent meg: Csapó, Marosugra, Kerelőszentpál, Buzásbesenyő, Radnót, Szőkefalva, Gállfalva, Csüdötelke, Pócsfalva, Abosfalva, Mikefalva, Désfalva, Harangláb, Bonyha, Csávás, Héderfája, Széplak, Dombó, Ádámos, Sövényfalva, Királyfalva, Küküllővár, Boldogfalva és Borzás.

A gazdanap a vásártéren megtartott állatkiállításal kezdődött. Szakemberek véleménye szerint általában jó anyagot hajtottak fel a gazdák. Az Erdélyi Gazdasági Egylet az állattenyésztési színvonal emelése érdekében a dombói gazdakörnek gyönyörű tenyészapaállatot hozatott. A hika utódait is kiállították. A gyönyörű borjúknak rengeteg csodálója akadt. Hasonlóképpen az E. G. E. sertésakciójából származó disznóknak is.

A küküllői Gazdasági Egyesület által Dicsőszenmártonban 1938. szeptember 18-án rendezett állatkiállításon az alábbi gazdák tulajdonát képező állatokat díjazták.

Tehenek díjazása: Aranyéremmel: Szabó Miklós kiscgazda Dicsőszenmárton. Ezüstéremmel: Nagy József kiscgazda Dicsőszenmárton. Bronzéremmel: Szász G. Ferenc kiscgazda Küküllőpocsfalva. Oklevéllel: Zsold József Dombó. Niti Victoria Dicsőszenmárton. László József Vámosgállfalva. Ozsváth János Dicsőszenmárton. Miklós Samu Dombó. Ozsváth János Mihályé Dicsőszenmárton. Dali Gyula Csávás.

Üszök díjazása: Aranyéremmel: Csiki József Kiscgazda Dicsőszenmárton. Ezüstéremmel: Antal János kiscgazda Dicsőszenmárton. Bronzéremmel: Dali Gyula ref. lelkész Csávás. Oklevéllel: Miklós János Dombó. Dr. Gyárfás Elemér Borzás. Bordi János Dicsőszenmárton. Hölgyes Mihály Buzásbesenyő. Pekri Géza Dicsőszenmárton. Márkus György Dombó. Porkoláb Ferenc Dombó.

Birkák díjazása: Aranyéremmel: Gedő Ferenc Pocsfalva. Ezüstéremmel: Ozsváth Imre Csávás. Bronzéremmel: Ifj. Báthori Mihály Dicsőszenmárton. Oklevéllel: Csiki József Dicsőszenmárton. Salamon Lajos Szőkefalva. Erdős János Csávás.

Sertések díjazása: Oklevéllel: Ifj. Hidi Imre Vámosgállfalva. Antal János Dicsőszenmárton. Csiki József Dicsőszenmárton.

A Pekry-kertben megrendezett mezőgazdasági gépkiallítás rendkívül nagy látogatottságnak örvendett.

10 órakor a katolikus, református és unitárius templomokban istentiszteleteket tartottak. A gazdanap keretében megtartott közgyűlés pedig pontosan déli 12 órakor vette kezdetét az unit. egyház tanácsstermében, amit zsufolásig megtöltöttek az összesereglett magyar gazdák.

Az elnöki megnyitó.

Dr. Gyárfás Elemér elnöki megnyitójában meleg szavakkal üdvözölte az E. G. E. megjelent képviselőjét és javasolta, hogy a közgyűlés küldjön üdvözlő táviratot dr. Szász Pálnak, akit fontos közéleti dolgok akadályoztak meg abban, hogy a gazdaünnepen résztvegyen. A közgyűlés az indítványt nagy lelkesedéssel vette tudomásul. Gyárfás Elemér megnyitó szavaiban rámutatott arra, hogy a 65 éves vármegyei egyesület az utóbbi két éve, amióta az Erdélyi Gazdasági Egyletet átszervezték, erősebb ütemben dolgozik. Az ország gazdasági erejét a mezőgazda társadalom teljesítőképesége határozza meg, épen ezért nagy szerepet tölt be az állam életében.

Az elnöki szavak után *Bényi István* titkár felolvasta az évi jelentést, melynek minden egyes sora a munka eredményeit szemlélteti. Az évi jelentésből megtudhattuk, hogy az E. G. E. után sertéseket, tenyészállatot, állatgyógyászati szereket, Gül-baba-burgonyát, fél vagon vetőmag zabot, ugyanannyi árpát és ólomzárólt lóherét juttattak a gazdáknak, tanfolyamokat rendeztek stb.

Megemlékezett még *dr. Pálffy Ferenc* és *Paktai Sándor* nemrégiben elhunyt igazgató-választmányi tagokról.

Dániel Elemér ügyvezető alelnök bejelenti, hogy az E. G. E. felügyelőnek nevezte ki, emiatt lemond az eddig viselt tisztségéről. Az elhatározást sajnálattal vették tudomásul. Dániel Elemér iránti tiszteletből helyét egyelőre nem töltötték be.

Telegdy László beszéde.

Ezután Telegdy László az E. G. E. központi felügyelője emelkedett szólásra, aki többek között azt mondotta, hogy Dániel Elemér azért távozik az alelnöki székből, mert a jövőben mint az E. G. E. felügyelője fogja ennek a vidéknek az érdekeit szolgálni. Meg kell mondania, hogy az E. G. E. miért szervez itt felügyelőiséget. Ismeretes, hogy a küüllői Gazdasági Egylet volt a legelső, amelyik az átszervezett E. G. E. mozgalmához csatlakozását jelentette be. Eddigi tevékenységével viszont példát mutatott. Teljes joggal tarthat tehát igényt arra, hogy a központ különös figyelmet szenteljen az ittélő magyar gazdatársadalomnak. Másrészt viszont a munka folyamatosságának biztosítása érdekében szükség van arra, hogy lehetőleg minden körzetnek meg legyen a maga felügyelője.

Végül bejelenti, hogy az illetékes kormányzati szervek már ki is adták az E. G. E. szabad mozgását biztosító rendeleteket. A gazdakörök bármikor gyülekezhetnek s azt csak a községi bírónak kell bejelenteniük.

Beszéde végén ismertette az E. G. E. különböző akcióit és fölhitva a gazdaközöniséget a most már zavartalanul működő E. G. E. fokozottabb megerősítésére és támogatására.

Gyárfás Elemér érdekes megállapításai.

Gyárfás Elemér köszönetet mond az Erdélyi Gazdasági Egyletnek a magyar gazdatársadalom érdekében kifejtett tevékenységéért és a most elhangzott utbagazításokért.

— Sok minden, — amire támaszkodtunk, elsüllyedt — mondotta. Egyedül biztos, amire támaszkodhatunk az anyaföld. Ez az amire saját jövőnket építhetjük, készséggel követjük tehát az E. G. E. utmutatásait.

A közgyűlés lelkes hangulatban ért véget. Déli 2 órakor a Három diófában közebedt volt.

Délután 4 órakor gazdaköri mintagyűlést tartottak, amit Seyfried Ferenc vezetett le. Madár István a modern trágyakezelésről, Szász Ferenc felügyelő a műtrágyák jelentőségéről, Korponay Kornél gyümölcsstermesztési kérdésekről tartottak tartalmas előadásokat. Dániel Elemér beszéde után Szabó Samu kiskazda a domból gazdakör elnöke egyszerű szavakkal tett érdekes nyilatkozatot.

— Ilyen vezetőkre van szükségünk, akik eljönnek közénk, hogy minket oktassanak és elindítsanak az egy helyben való állásból. Kérem vigyék el köszönetünket, a mi elnökünknek dr. Szász Pálnak.

A mintagyűlés után a vármegyeház helyiségében reggelig tartó táncmulatság volt.

A dicsőszentmártoni gazdanap megrendezésében Pekri Géza alelnök, Dániel Elemér és Bényi István titkár komoly elismerése méltó tevékenységet fejtettek ki.

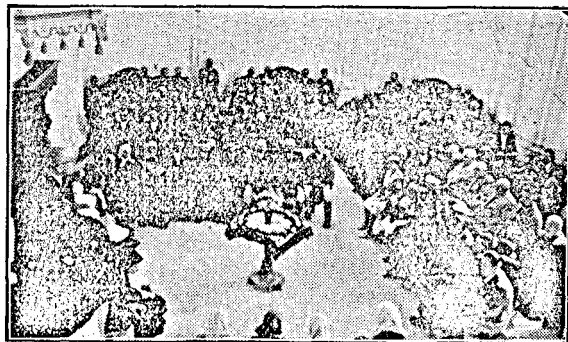
A sáromberki hatalmas gazdagülés.

A marosmegyei Sáromberke szintén nagy gazdaünnepet tartott. Már napokkal azelőtt olyan hatalmas érdeklődés nyilvánult meg, amilyenre a rendezőség nem számíthatott. Gr. Teleki Károly földbirtokos, Rápolthy Albert gazdaköri elnökkel vállalták a gazdanappal járó nehéz és fáradtságos, de eredményekben gazdag és megnyugtató munkát.

A gazdanapon több mint ezer kiskazda jelent meg. Ott voltak a vidék birtokosai és a vásárhelyi magyar értelmiség számos képviselője. Dr. Szász Pál képviseletében Mikó László kerületi felügyelő, a marosmegyei Földmives Szövetség elnöke, míg az EGE központjából Szeghő Dénes állattenyésztési felügyelő jelentek meg.

Reggel a gazdák végignézték a fejversenyt, megtekintették az állat és terménykiállítást. Az állatkiállításon kitünő tenyészanyag szerepelt. Az EGE sertésakciójának itt is látni lehetett a gyönyörű eredményeit. A terménykiállítás viszont az EGE vetőmag akciójából is izelítőt nyújtott. A háziipari kiállítás összeállítását gr. Teleki Károlyné végezte, lelkes magyar asszonyok támogatásával — nagy hozzáértéssel.

Pontosan 10 órakor istentisztelet vette kezdetét, amelyen a nagysármási ref. egyházi dalkör Cseh Zoltán karnagy vezetésével szerepelt.

A sáromberki gazdanap résztvevői először istentiszteleten vettek részt.

A templomozás után a hallgatóság gr. Teleki Károly kastélyának udvarára vonult, ahol Rápolthy Albert gazdaköri elnök üdvözölte az EGE kiküldöttjeit.

Mikó László beszédében az EGE elnökének üdvözlését tolmácsolta s rámutatott arra, hogy a gazdanap a magyar gazdatársadalom öntudatának a bizonyítéka.

A sárosterki állatkiállításon, munkában a bíráló bizottság.

Szeghő Dénes az EGE állattenyésztési felügyelője behatóan foglalkozott az általános állategészségügyi kérdésekkel, a színvonal emeléssel, állatbiztosítással stb. Örömmel állapította meg, hogy a gr. Teleki Mihály mintagazdaságának tenyésztanyaga a vidékre is kihatott s ezáltal az állatállomány minőségben és értékben lényegesen emelkedett. Példaadónak látja a sárosterki gazdakör kebelében megalakult állatbiztosító társaságot mely 1,600.000 lejes összegre van beszerelve. Két és fél év alatt 80.000 lej kárdiját fizetett ki. A kárdij hozzájárulás évi 2 és $\frac{1}{2}\%$ -a a biztosított tőkének. A tartaléktőke viszont már 22.000 lejt tesz ki.

Angli Balázs gyümölcsstermesztési kérdésekről tartott előadást.

A közebed után kiosztották a kiállítási érmeket és okleveleket, majd a sportbemutatókra került sor.

A lovaspoló mérkőzés óriási érdeklődés mellett zajlott le. Teleki Archur gr. irányításával. A vásárhelyi ijászok is szépen szerepeltek. A gazdanapot Rápolthy gazdaköri elnök szavai zárták be.

Sárosterki Gazdanap mezőgazdasági kiállításán díjazást nyertek névsora: (Bírálok: Mikó László, Szász József, Szeghő Dénes.)

Tehenek: I. aranyérem, Nagy András, Sárosterberke, 4. számú tehenéért; II. és III. Szabó György gernyeszegi lakós 12. és 13. sz. tehenéért, ezüstérem.

Üszök: Mózes György Sárosterberki lakós 2 drb. üszőért, bronzérem.

Bikaborjuk: Berekméri András Sárosterberke, ezüstérem 17. sz. borjuért, Berekméri Vajda Ferenc, Sárosterberke bronzérem 22. sz. bikaborjuért, Fülöp György Jánosé Sárosterberke, elismerő oklevél 18. sz. bikaborjuért.

Sertések: Ferencz Ferenc Sárosterberke, yorkkocáért díszoklevél. Kántor Domokos Sárosterberke, yorkkocáért elismerő oklevél.

Aranyérmet nyert csoportos állat- és terménykiállításért: Gr. Teleki Mihály Gernyeszeg.

Diszoklevelet nyert csoportos kiállításért gr. Zichy Gábor.

Aranyérmet nyert csoportos kiállításért gr. Teleki Károly Sárosterberke.

A fejőverseny: Elismreő oklevelet nyert: Szabó György Sárosterberke, gr. Toldalagi József Koronka, Vajda Ferenc Sárosterberke.

Háziipari kiállítás: szőttescsoport. Diszoklevelet nyert: Fülöp Erzszi Imrée gyapotabroszért és Fülöp Györgyné Györgyé kenderabroszért,

Elismreő oklevelet: Szabados Ilona gyapjubroszért.

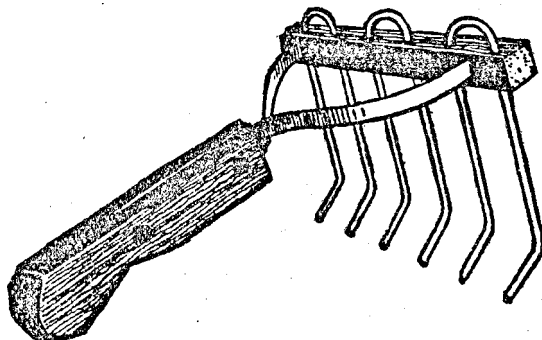
A háziipari kiállítás bírálói voltak: Br. Atzél Edéné, gr. Teleki Károlyné, Enyedi Lajosné és Nagy Györgyné (csávási).

Diszoklevelet nyertek: varrottas csoport: Bőjthe Györgyné hat drb. párnáért, Kántor Domokosné egy drb. falvédőért.

Elismreő oklevelet nyertek: Hintea Joana kenderfonásért, Mózes Péterné egy párnafőért.

Villás burgonya-kaparó.

Aházilag is elkészíthető villás burgonya-kaparó nagyon megkönnyíti a burgonya kiszedését. Miután végigmentünk a soron, az „Erdélyi Gazda”-ban már ismertetett burgonya kiszedő-

ekével, összeszedjük a föld felületén található gumókat, majd a képen bemutatott villás-burgonya-kaparót jobb vagy balkezünkbe fogva átkutatjuk a felporhanyított földet. Az itt bemutatott eszköz igen megkönnyíti és meggyorsítja a burgonyakiszedést.

**MEZŐGAZDASÁGI BANK ÉS
TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND**

FIÓKÖZLET:
Dej, Jibou, Beclean, Zălau, Cehul-Silvaniei

A kolozsvári gazda- és méhésznapiok.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület az Erdélyi Méhész Egyesülettel karöltve Kolozsvárt, szeptember hó 1—5. napjain a Katholikus Kör Farkas-utca 7. szám alatti helyiségeiben méhészeti, kertészeti és háziipari kiállítást rendezett. A kiállítás megnyitása szeptember 1-én délelőtt 11 órakor zajlott le, rendkívül nagy érdeklődés közepette.

Az egyesületek részéről jelen voltak dr. Szász Pál az E. G. E. elnöke, Pohl Béla az E. M. E. elnöke, Török Bálint a méhészeti egyesület alelnök-főtitkára. A hatóságok képviseletében megjelentek: a földmivelésügyi minisztérium képviseletében dr. L. J. Ciomac vezérfelügyelő, a hadtest-

A kertészeti, méhészeti és háziipari kiállítás díszes kapubejárata.

parancsnokság képviseletében Gheorghes tábornok, a Kolozs-vármegyei prefektus képviseletében dr. Filip Pompeius, a Gazdasági Akadémia képviseletében pedig Martinovici Constantin. A megnyitó ünnepélyen még ott voltak Szilágyi András, Karsai Ferenc, a Kolozsvári Gazdasági Egyesület alelnökei, dr. Jénáki Ferenc, dr. Stitz János (Pécs), Stief Ottó, Stitz János (Kolozsvár), Szilágyi Ferenc, dr. Hargitay Bertalané, Pohl Béláné, Török Bálintné, Kádár Gézané, özv. Nagy Albertné, gróf Teleki Arvéd, Korponay Kornél (Feketefalu), Bedő Albert, Blénessy Károly, Kátóna József, Kónya Gyuláné (Magyarvaskő), dr.

Mikó Lőrincné, Appán Gyuláné, Balogh Sándor (Torda), Banga Ferenc, Baricz Barnabás és felesége (Imecsfalva), Bodor Kálmán (Sülelmed), Csóg Sámuel, felesége és leánya (Nyárszó), Deák István, Balogh Katinka (Kézdivásárhely), Dóczy Ferenc és felesége: Berde Amál, Dicsőffy Béláné, dr. Eöry István (Magyarigen), Keresztessy Sámuel (Tasnád), dr. Kapéri Béláné és leánya (Nagyszalonta), Szentimrei Kovács Judit (Sztána), Kremnitzkyné Fröhlich Ilona, Rác Istvánné (Nagyenyed), Kuti Polixena (Szt. gerice), Magyarosi Bandi János (Kajántó), Máthé Ferenc, dr. Parádi Ferenc, Nagy Mihály (Szamosfalva), Palló Imre (Kolozs), Pinteá János (Kraszna), Horváth Ella, Pop Silvius (Boncida), Popovits Milutin (Nagycsanád), Sallak Dezső, Benkő Gábor, Szabó Györgyné (Sólyomkő), Sztruhala Mihály, Vass Áron (Makfalva), Vámszer Gézané (Csikszereda), Vásárhelyi Albert (Nagyenyed) és még mások igen sokan, akiknek neveit nem sikerült feljegyezni.

Pohl Béla megnyitó szavai után a hatósági képviselők üdvözlő beszédére került a sor. A megjelent előkelőségek ezután megtekintették a kiállítást. Ez alatt az idő alatt Puskás Béla és cigányzenekara szórakoztatta az összegyűlt közönséget. Délután Pohl Béla elnöklete alatt a ref. kollégium régi épületének dísztermében összeült az E. M. E. által rendezett VII. országos méhészeti kongresszus, amelyen Pohl Béla rövid megnyitó beszéde után a kolozsvári ref. földészek hídelvei énekára szerepelt nagy sikerrel. Előadók voltak: Török Bálint az E. M. E. tb. alelnök főtitkára, Pop Silvius, a boncidai állami ménegazdaság intézője, Gál Imre a gödöllői méhészeti szakiskola igazgatója, dr. Parádi Kálmán orvos, dr. Stitz János fővegyész, Pécs, Oprean Joachim méhész (Tárnovița), Stitz János az E. M. E. alelnöke, Seyfried Ferenc az E. M. E. szerkesztő-titkára és Biró Pál. A kongresszus befejezése után a mintegy 120 résztvevő megtekintette a Botanikus-kertet és az egyesület házon-gárdi méhészeti telepét.

Az E. G. E. gyümölcsészeti szakosztályának alakuló közgyűlése.

Szeptember 3-án zajlott le ugyancsak a ref. kollégium régi épületének dísztermében az E. G. E. gyümölcsészeti szakosztályának alakuló közgyűlése dr. Szász Pál elnök elnöklete alatt. A gyűlésen jelen voltak: Dr. Szentiványi Árpád, Keresztési Dániel, Török Elemér, Deák Károly, Boros György, dr. Böszörményi Sándor, Teleki Arvéd gróf, Pohl Béla Zalányi Zoltán, Stief Ottó, Mihályi Kálmán, Petres Sándor, Popovits Milutin, Papp Demeter, Keresztési András, Thámó Károly, Jakab Gyula, Elekes Menyhért,

Gyermes Mihály, ifj. László János, Balogh Sándor, Antal Dániel, Bikfalvy Ferenc, Szabó László, Flegner Mihály, Nagy Árpád, Harmath Erzsébet, Dóczyiné Berde Amál, özv. Győri Ernőné, dr. Koronka Pál, Csépi Rózsika, Szabó Dénesné, Hollander Rafael, Orosz Endre, Krasznai György, Szilágyi István, ifj. Veres István, Nagy Mihály, Tulogdy János, Kacsó Sándor, dr. Vajda Béla, Székely Ferenc, Székely Árpád, dr. Udvari József, Zabulik Jenő, Ugron István, Bányász Lajos, Fülöp Ferenc, Gogomán Ferenc, Telegdy László, Seyfried Ferenc.

Részlet a kertészeti, méhészeti és háziipari kiállítás méhészeti csoportjáról. E csoportban láthatók a Baritz Barnabás (Imecsfalva), Kohajda József (Mehádia), Kleisel Gyula (Szilágyballa), Borbély Lajos (Dés), Kezdődy Béla (Nagyvárad), Stitz János (Kolozsvár) és mások kiállításai.

Dr. Szász Pál elnöki megnyitó szavaiban hangsúlyozta, hogy az Erdélyi Gazdasági Egylet munkája már annyira haladt, hogy szakosztályok alakítására is gondolhat. Megfigyeléseink során azt tapasztalhattuk, hogy a kisgazdák a gyümölcsstermesztés és kertészet munkaterületén alig tudnak eredményeiket felmutatni. Megyeszik a facsemetéket s elültetik, későbbben teremnek is, de a termést nem tudják értékesíteni. Többször kaptunk már külföldről komoly ajánlatokat, de a szerveztlenség miatt kisgazdáink elesnek a kiviteli lehetőségtől.

Beszédét így folytatta:

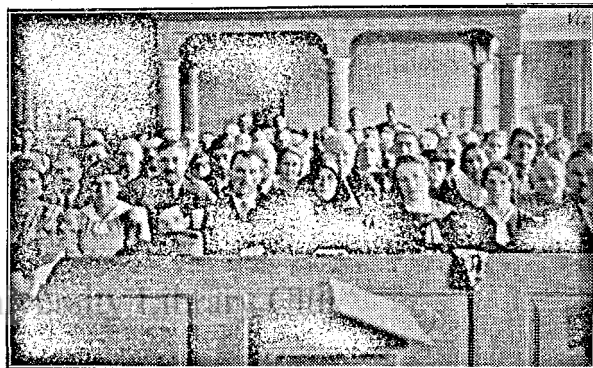
— Nem elegendő állandóan hirdetni, hogy Erdély milyen kitűnő gyümölcsstermő vidék. Be kell azt is látnunk, hogy szükségessé vált az erdélyi gyümölcsstermesztők megszervezése. Mindenekelőtt szaktudásra és tapasztalatokra van szükségünk. Ezt viszont csak úgy tudjuk elsajátítani, ha a megfelelő felkészültséggel rendelkező EGE tagok önként vállalják a gyümölcsészettel és kertészet foglalkozó gazdák irányítását. Önkéntes munkára van szükség, mert csak így lehet életképessé tenni a szakosztályt.

— Az E. G. E. szükségesnek látja ennek a szakosztálynak a megalakítását és egyben felkértem gyümölcsstermesztő gazdatársaimat, hogy lépjenek be a szakosztály tagjai közé és fejtessenek ki tevékeny munkát saját maguk és többi gazdatársaink érdekében.

Ezután a jelenlevők kimondották az E. G. E. Gyümölcsészeti Szakosztályának megalakítását. A Szakosztály elnökéül egyhangulag Korponay Kornélt (Feketefalu), választotta meg, alelnökéül Székely Lajost (Nagyvárad), előadójául pedig Török Bálint E. G. E. igazgatót. A választások megejtése után dr. Szász Pál meleg üdvözlő szavak kíséretében iktatta az elnöki tisztségbe Korponay Kornélt.

Korponay Kornél, az E. G. E. Gyümölcsészeti Szakosztályának elnöke mondott nagyhatású programbeszédet.

Gogomán Ferenc dési birtokos tartotta meg ezután előadását a piacra és kivitelre szánt gyümölcs válogatásáról és csomagolásáról. Fülöp Ferenc mérnök a romániai gyümölcskivitelről és ifj. Veress István a méhészetnek a gyümölcsösben való jelentőségéről beszéltek.

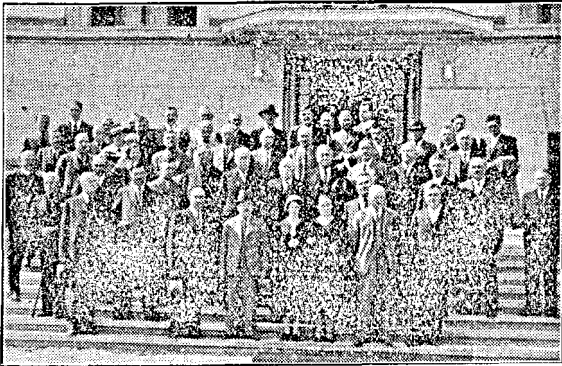

Kép az EME VII. méhészeti kongresszusának résztvevőiről.

A népművészeti és háziipari előadások szeptember 4-én zajlottak le Török Bálintné elnökletével. Dóczyiné Berde Amál a népművészetről beszélt, dr. Koronka Pál berendi (Szatmármegye) ref. lelkész a gyapju háziipari feldolgozásáról, dr. Kelemen Lajos pedig a torockói népművészetről tartottak rendkívül tartalmas előadásokat. Vásárhelyi Z. Emil az erdélyi képzőművészetről adott értékes képet. Az előadóknak Török Bálintné mondott köszönetet.

Szeptember 4-én tartották meg a kolozsvári gazdasági akadémián végzett okleveles gazdák találkozóját. A találkozóra érkezett gazdák fél 10 órakor gyülekeztek az E. G. E.-ben. Névszerint a következők: Székely János Kolozsvár, Szoptyory József Barca, Gracik Lajos Bufta, Pethő István Gyertyámos, Bogdánffy Gerő Kolozsvár, Geréb András Kolozsvár, Ambrus Géza Kolozsvár, Palló Sándor Kolozs, Török Kálmán Fráta, dr. Nagy Endre Csombord, Gyulai Sándor Kolozsvár, dr. V. Szabó Lajos Érszüllős, Bittó Kálmán Gyapju, Kiss László Sárpatok, Brandt József Szilágyosmlyó, Benkő Gábor, Etfalva Zoltán, Korponay Kornél Feketefalu, Nagy József Torda, Székely Dénes Torda, Tordai György Kolozsvár, Zabolai Keresztes Árpád Kolozsvár,

Szász Ferenc Pusztakamarás, Telegdy László, Szeghő Dénes Kolozsvár, Pop Silvius Boncida, Bárán Dezső Kolozsvár, Hatfaludi Mór Hida, Juda Ilie Kolozsvár, Puskás János Kolozsvár, Paull Kamil Szamosjenő, Szilágyi Ferenc Aranykut, gr. Bethlen Gábor Kolozsvár, Deák Károly Barátos, Zoltáni Ferenc, Seyfried Ferenc Kolozsvár, Gidófalvy István Doboka, dr. Szász Fál Gáldló, Dancs Sándor, Csiha Ernő Érményfalva, id. Kethely István Szilágybajos, Dániel Emer Gálfalva, Szabó György Torda, fj. Keleti István Szilágybajos, Kratochwill Arthur Uzon.

A kolozsvári Gazdasági Akadémián végzett okl. gazdák találkozójáról készült felvétel. A résztvevők névsorát a beszámolóban közöljük.

Az egybegyűlt okleveles gazdákat dr. Szász Pál, az E. G. E. elnöke üdvözölte. Török Bálint E. G. E. igazgató felolvasta a megjelentek névsorát és ismertette a találkozó programját. Utána Telegdy László központi felügyelő ismertette a

gazdamérnöki kollégium célját s jelentőségét. Felhívást intézett a gazdamérnöki kollégiumba való belépésre. Megjegyezte, hogy az E. G. E. Bukarestben díjtalanul eljár, ha a szükséges okmányokat október 10-ig beküldik az egyesülethez. (Oklevél és büntetlenségi bizonyítvány eredetiben, állampolgársági bizonyítvány hiteles másolatban.) Dr. Szász Pál zárószavai után az egybegyűltek megtekintették az E. M. E. és az E. G. E. által közösen rendezett méhészeti, kertészeti és háziipari kiállítást, majd felmentek a Gazdasági Akadémiára, ahol Ofoiu János igazgató és Farkas Árpád tanárok fogadták az akadémia volt hallgatóit. Ofoiu igazgató üdvözlő szavaira a gazdák nevében dr. Nagy Endre csombordi gazdasági iskolai igazgató válaszolt. Az akadémia öreg falai közül a monostori sörházba, az egykori gazdaszok kedvelt találkozó helyére vonult a társaság, ahol a sörgyár vendégei voltak. Délben az Amerika-vendéglőben bankett volt, amelyen sok régi kedves gazdasz emléket ujtottak fel. Délután a gazdák kimentek a temetőbe, megkoszorúzták dr. Szentkirályi Ákos, dr. Péter Béla és dr. Seyfried Károly néhai gazdasági akadémiai igazgatók, illetve tanárok sírját és levélbelileg üdvözölték a még életben lévő egykori tanáraikat. Ezzel a találkozó programja véget is ért.

Szeptember 5-én reggel 9 órakor az E. M. E. házsongárdi méhészeti telepére rendezett kirándulás programjában zajlott le. D. u. 4 órakor Pohl Béla egyel. elnök megnyitotta az E. M. E. ezében immár kilencedik méhészeti tanfolyamát. A tanfolyamon 35 hallgató vett részt. A tanfolyamot Stief Ottó egyleti alelnök vezette.

Gazdák!

Vegyétek a bevált, híres cseppeli

Weiss Manfred-féle

mezőgazdasági gépeket, ugymint:

ekéket, vetőgépeket, permefezőket, serleges kúfakat, boronákat, gyümölcs- és szőlőpréseket, kukoricamorzsolókat, darálógépeket, szecskavágókat, takarmány-füllesztőket, saraboló- és húzókapákat stb.

Árakkal és katalogusokkal készséggel szolgál a gyár romániai képviselője:

„Fime!”

**S.A.R. pl. Comerțul de Fier și Metale
București, Strada Fantanica Nr. 46.**

Az okleveles gazdák figyelmébe!

A legújabb kormányrendelet értelmében csak azok az okleveles gazdák viselhetik a gazdamérnöki (Ing. Agronom) címet, akik tagjai a „Colegiul inginerilor“-nak. Éppen ezért az EGE tervbe vette, hogy megkísérli a magyar okleveles gazdák-
nak az említett kollégiumba való felvételét. Közös akció során tehát, felkéri Erdély magyar kisebb-sze-
gei okleveles gazdáit, hogy október 15-ig küldjék be az EGE központjának eredeti oklevelüket, an-
nak fényképmásolatát, az állampolgársági bizo-
nyítvány hiteles másolatát, ügyészégi ártatlan-
sági bizonyítványt (eredetiben). Az eredeti ok-
levelet, az akció befejezésével az egyesület vissza-
küldi tulajdonosainak.

A kérdés nagy jelentőségére való tekintettel számítunk arra, hogy a felhívásnak záros határ-
időn belül meg lesz az eredménye.

MEZŐGAZDÁK KER. R. T. Arad,
Bul. Reg. Ferdinand 41. és fiókjai:

Kolozsvár, Str. A. Mureșan 10

Brassó Bartha Árpád címén, Str. Voe-
vodul 11.

Nagyszalonta, Molnár György címén,
Str. Mihai Viteazul 28.

Felhívja a gazdák figyelmét arra, hogy mezőgazdasági szükségleteik beszerzésénél írásban, vagy személyesen feltétlenül keres-
senek vele érintkezést, mert valamennyi me-
zőgazdasági gép, növényvédelmi szer, fű és
kerti-mag, továbbá más vetőmag állandóan
raktárán van.

A gazdák mindig kedvezményes áron
szerezhetik be szükségleteiket.

Minden gazdának tehát elsőrendű érdeke
a gép és mezőgazdasági magvak — termékek
vásárlása előtt ajánlatot kérni a „MEZŐ-
GAZDÁK“ ker. R. T. Arad vagy fiókjaitól.

Foglalkozik a „MEZŐGAZDÁK“ Ker.
R. T. Arad és fiókjai a termények legmaga-
sabb áron való értékesítésével is.

Raktáron tart HOFHERR, Bücher—Me-
lichar, Sack vámmentes vetőgépeket.

Hofherr, MAV. Első magyar Gépgyár
gyártmányu cséplőgépeket.

Hofherr, Sack, Eberhardt, Bacier-féle
talajművelő eszközök nagy választékban.

Kedvezményes árak és feltételek mellett szerzi
be az E. G. E. Gyümölcsészeti Szakosztálya az
egyleti tagok gyümölcsfa-cseméte, szőlőoltvány,
díszfa, bokor és cserje szükségletét. Kérjük tehát
Tisztelt Tagtársainkat, hogy úgy az őszi, vala-
mint tavaszi szükségleteiket az egyesületnél előre
bejelenteni sziveskedjenek.

A csombordi gazdasági iskola igazgató-
sága értesíti az érdekelteket, hogy az őszi
gyakorlati vizsgák idejéül a gazdasági szak-
oktatás tanfelügyelősége október 14. napját
állapította meg. Tanulók kötelesek vizsgai
előkészület céljából már október 4.-én este je-
lentkezni az igazgatóságnál. Új tanulók fel-
vétele ügyében az iskola bizottsága szeptem-
ber 25—30. közötti időben dönt, melyről az
érdekelteket azonnal értesíteni fogja. Új fel-
vételi kérvények beadása ez évre céltalan,
mert az eddigi jelentkezők száma máris meg-
haladja a felvehető számát. — Vizsgára jö-
vők okt. 4—15-ig terjedő időre 150.— Lei él-
mezési díjat kötelesek befizetni. Beiratások a
törvény által megszabott időben (október
15-én) eszközöltnének.

Tagdíj-nyugtázás.

60 lej tagdíjat fizettek: Gazdakör, T. K., T. A.
id., L. A. köz., P. G. Bikafalva, M. D., ifj. N. S.,
P. F., ifj. P. M. Kökök, K. A. Szentkatolna, R. A.
Marosvásárhely, M. E., I. D., Cs. I. (65), K. L. (65),
Nagypestes, B. J. Kolozs, B. S. Nagyszalonta, S.
K. (120) Betfalva, öz. K. K-né Köved, L. Gy. Erd-
körtvélyes, H. I. Nagyvárad, N. J., Z. J. Torda,
Hangya-Poklostelek, B. Z. Kolozsvár, I. A. Ko-
lozsvár, I. G. dr. Zsombolya, B. D., B. J. Gy-é, B.
Gy. J-é, Holtmaros, S. L. (120) Szatmár; N. Z.
Déva, K. I. Mezőtelegd, F. L. (64) Érendréd, G. K.
Oltszem, Sz. L. (120) Alsórákos, F. B. Borla, R.
Gy. Barcsaujfalu, T. I. Paszmos, N. Z. (100) Kéz-
divásárhely, F. B. Bácsi, M. J. Demszus, K. S.,
öz. D. J-né, W. M. Rátony, V. F. Apácz, Gy. F.
Sámson Fekete, Gy. J. Alsórákos, R. A. Erdőszent-
györgy, P. L. Székelyhid. Sch. R. Szilkerék, P. J.
M.-szarvaskend, N. D. M.-fenes, dr. V. L. Balavá-
sár (100), S. K. Arad, P. M. Ócsanád, Gazdakör
Gagy, R. O. Székelyhid, K. K. Vargyas, A. Gy.
N.-devecser, K. E. Ditró, Sz. F. (100) Majlátfalva,
M. L. Ujszentes, Z. K. Gy. Nagyenyed, M. A. R.
M., K. K., Oltszem, M. K. K. Egerpatak, J. Gy.
M.-csávás, I. L. Sz.-solyó, dr. K. G. Kükülvár,
Sz. D. Margitta, T. B. S. Kolozs, sz. Sz. A. Mál-
nás, D. J. Dicsőszentmárton, F. J. (100) Nagy-
szentmiklós, dr. E. S. Bucuresti, K. F. Felsőbol-
dogfalva, br. B. A. Érszakácsi, T. J., T. P., ifj. Sz.
A., id. B. D., D. D. I. J. Beresztelke, I. V. Réce-
keresztes, Br. B. J. Gerend.

30 lej tagdíjat fizettek: Gy. M. Torba, F. J.
Kolozsvár, id. G. J., B. F., S. A. A. Pálfalva.

Pártoló tagdíj: P. I. Gyertyámos 1000 lej, G.
Testv. Tasnádszántó 660 lej.

60 Lej tagdíjat fizett:

30 lej tagdíjat fizett: M. I. Pir, Gazdakör
SzentErzsébet, K. K. Fiátfalva, K. L. Szotyor, K.
J., H. E., F. I., F. A., D. F. Bodok, K. M. Szederhát.

Kérdés - Felelet

Három kérdés: 1. Mi a haszna a téli gazdasági iskolának és mik az előnyei. 2. Érdemes-e egy olyan kisgazdának a fiát gazdasági iskolába adni, akinek több mint 40 k. hold földje van? 3. És ha érdemes, melyik gazdasági iskolát javasolják?

Felelet: Ismeretes, hogy vannak haladó, tanuló gazdák, akik lépést tartanak a tudomány fejlődésével, többet és jobbat termelnek, vagyonukat gyarapítják és ezáltal gyermekeiknek komolyabb jövőt biztosítanak. Ezzel szemben vannak olyanok is, akik az élet legnagyobb kérdéseit egyszerű közlegyintéssel intézik el és az hiszik, hogy az apáiktól örökölt gazdasági tudásukat nem haladta túl az idő. Szent meggyőződésük, hogy az élet minden vonalon fejlődik és új érdekes meglepő dolgokat termel ki s csak a mezőgazdálkodás az, ami helyben áll s ma is ott van, ahol évszázadokkal ezelőtt. Feleletképpen az alábbiakban közöljük Dobai Dénes udvarhelymegyei, erdőfülei kisgazdának a szerkesztőséghez intézett levelét.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Mi falusi gazdák eddig úgy voltunk, hogy a gazdasági élet különböző ágaiban, a földművelő ember mindig csak az apjától tanulta azt a tudományt, amellyel kisebb, vagy nagyobbacska birtokán egész életében munkálkodott. Ha az apa régi módszerekkel, kevés szaktudással vitte a gazdaságot, a fia nem akart továbbmenni, nem akart haladni a korrallal és a tudománnyal. Ennek a félszeg állapotnak az lett a vége, hogy az ilyen maradi földművesek sokszor még felét sem tudták kihozni annak a termésnek, amit a szaktudással rendelkező gazdák egész könnyen előállítanak. Nyilvánvaló volt, hogy az osdi gazdálkodás mellett nagy kára van a gazdának, de végeredményben kára van magának az országnak is. Ezen a helyzeten segíteni kellett s a gazdákat ki kellett zökkenteni a régi kerékvágásból és rá kellett mutatni azokra a módszerekre, amelyekkel kevesebb fáradság mellett több eredményt lehet elérni. Ilyen szempontokból szervezték meg a különböző felekezetek azokat a földművelő iskolákat, amelyek ma világosságot, szaktudást nyújtanak a földműves ifjaknak és megértetik velük, hogy a gazdaságban is haladni kell a tudománnyal, mert különben lemaradnak a népek versenyében.

Ilyen gazdasági szakiskola működik Kézdivásárhely városában is, a Róm. Kath. Egyház szervezte és tartja fenn. Olyan áldásos intézmény, hogy azt feltétlenül igénybe kell venniük azoknak az ifjaknak,

akik a gazdatudományban tökéletesedni akarnak.

Egyik fiamat én is odajárattam és végtelenül örvendek, hogy ezt a nekünk való áldásos iskolát megtaláltam. Az iskola olyan figyelmes, hogy tanárai otthonukban is meglátogatják az ifjakat. Nálunk is megjelentek Földi István, Csapó József és Zalányi Tibor tanár urak. Házunknál értekezletet tartottak, terveket csináltunk kint a határban, szemlélt tartottunk és mindenben olyan barátságosak és kedvesek voltak, hogy ezuton is köszönetet mondunk szíves látogatásukért és sokféle hasznos tanácsaikért.

A fiam annyit tanult, hogy a csodával határos. Hálát adok az Istennek, hogy iskolába járathattam.

Erdőfüle, 1938. július 28-án.

Dobai Dénes, földműves, s. k.

A levélhez csak annyi a megjegyezni való, hogy 40 holdas kisgazdának nemcsak helyes cselekedete, hanem egyben kötelessége is a gyermekét földműves-iskolába járattatni. Az erdélyi magyarságnak 4 földműves iskolája van, amit az egyházak tartanak fenn: Csombordon, Alsófehér megyében. Kézdivásárhelyen, Háromszék-megyében. Radnóton Kisküküllőben és Székelykeresztúron Udvarhely-mben.

REJTVÉNY.

Melyek azok a belső élősködők, amelyekkel a legelőn tartózkodó állatok fertőződhetnek?

Miképen lehet ellenük védekezni?

* * *

Az Erdélyi Gazda szeptemberi számában az alábbi kérdést tettük fel:

Mi a hátránya és miért hagyják el a gazdák mindinkább a buza korai, szeptember eleji vetését?

A helyes megfejtés a következő: A korai vetésnek az a hátránya, hogy az Erdélyben honos különböző gabonalegyek (hesseni, csikoshátú, firt stb.) rápetéznének a korai zöld buzára és ezek a petékből kikelő áleák befurják magukat a növénybe s azt elpusztítják. A késői vetéssel meg tudjuk akadályozni, hogy ezek a gabonalegyek rápetézzenek a fiatal zöld vetésre, mivel akkorra már lepetézték.

A helyes megfejtők közül sorshuzás után az alábbiak részesültek jutalomban:

I. díj: *Tukacs István, Genes.*

II. díj: *ifi. Kiss Géza, Búrgezd.*

III. díj: *Kovács Aladár, Kolozsvár.*

A nyereménykönyveket a fenti címekre eljuttattuk.

Búza. A piacot a legteljesebb tájékoztatatlanság jellemzi. Utóbbi jelentésünk óta komolyabb árváltozás nem következett be. A nemzetközi búzapiac követi a politikai élet hullámzásait. Romániában a kivitejre szánt búza 50%-os vasuti kedvezményt élvez. Ugyanakkor azonban a kikötői raktárak emelték a bérösszegeket. Németország nagy részben már leszállította a felvásárolt árut. Igaz, hogy a külföld egyre nagyobb érdeklődést tanúsít a búzáknak, de az exportőrök tartózkodnak a vásárlásoktól. Remélhető azonban, hogy a kereslet rövidesen fokozodni fog s ennek következtében esetleg áremelkedésről, illetve árszilárdulásról számolhatunk be. Ma Kolozsváron a búza ára 420 lej.

Rozs. Ebben a cikkben alig van valami gyenge kereslet. Ára csak névleges.

Kukorica. Az áru egyre nagyobb keresletnek örvend s ennek következtében az árak is emelkednek. Jelenleg a Görögországgal és Csehszlovákiával kötött szerződésben szereplő mennyiségeket szállítják le, de Magyarország is vevőnek jelentkezik. (Excelsior, szept. 24. száma.) A magyar vásárlási ajánlat azonban nincs összhangban a kormány által meghatározott feltételekkel. A kukorica lapzártakor is emelkedő irányzatot képviselt. Kolozsváron a kukorica ára 400 lej.

Árpa. Lanyha piac, gyenge kereslet, de a kínálat is jelentéktelen. A kikötőkbe csak kisebb mennyiség érkezik. Mindezek ellenére az árak tartják magukat. Kolozsváron az árpa ára 340 lej.

Zab. Az aránylag gyenge termés ellenére az áru szinte érdektelenül fekszik. A vásárlások kizárólag belföldi fogyasztásra

történnek. Erősebb irányzattal csak Galatban találkozunk, ahol a 47 kgr-os zabért a rakparton 470 lejt fizetnek. Jóslatokban azonban nem lehet bocsátkozni. Ma Kolozsváron a zab ára 400 lej.

Fehérbab. A belföldi gyenge terméskilátások és nagy külföldi kereslet következtében az árak rohamosan emelkednek. A vásárlók nehezen jutnak áruhoz. Lapunk előző száma óta mázsánként 200 lejjel emelkedett. Hogy az áremelkedés meddig tart és a továbbiak során miképpen alakul a piac, természetesen nem lehet tudni. Ma Kolozsváron a fehérbab ára 950 lej.

Mák. A kereslet megcsappant. A várakozáson aluli termés miatt azonban az árszínvonal tartja magát. Mindenesetre ennél a cikknél is a kereslet dönti majd el a további alakulásokat. Ma Kolozsváron a mák ára 28 lej.

Lóhere, lucerna. A lucernát termeszto gazdák nagy reménységgel várják az értékesítési lehetőségeket. Figyelembe véve azt, hogy az EGE is komolyan foglalkozott az értékesítés megszervezésével, joggal hihették, hogy az árak kielégítő színvonalat fognak képviselni. A haj azonban ott van, hogy mint ismeretes, lóhere termésünk egyetlen nagy felvevője Németország s most az ismert politikai viszonyok miatt — még egyetlen lépést sem tettek a vásárlásra vonatkozólag. Éppen ezért csak névleges árról lehet beszélni. A lóherével ellentétben a lucerna komolyabb értékesítési lehetőségnek örvend. A helyzet más-képpen alakul. A lucernát főleg Amerikába és Hollandiába szállítják. Ebben a cikkben áremelkedésre is lehet számítani. A lucerna mai ára 33—35 lej.

A/általában az egész termény-piac a külpolitikai helyzet befolyása alatt áll s további alakulása is szerves összefüggésben van a különböző eseményekkel.

Október havi állatvásárok.

1. Belineze, Gyorok, Jára, Soborsin, Szováta, Felsővisó.
2. Felek, Bilád, Asszonyfalva, Remetemező.
3. Báród, Székelykál, Sink.
4. Váralmás, Bázosd, Kolozsborsa, Aga, Ludas, Székelyudvarhely, Szászváros, Turterebes, Felvinc.
5. Bozovics, Kalotadámos, Toplica.
6. Egeres, Karánsebes, Nagycseke, Klopodia, Szabéd, Vásáros.
7. Farkasaszó, Torontálgyűlés, Zsibó, Szelesté, Vaskoh.
8. Atya, Nagybacon, Oravica, Havasmező, Kézdiszászfalu, Máramarosziget, Szentsimon, Tasnád, Torockó.
9. Csikborzsova, Érkeserü, Lenaheim, Pankota, Selénd, Vermes.
10. Darlacz, Detta, Gertényes, Kőhalom, Sármás, Szentdomokos, Sajó, Marosujvár.
11. Alsóárpás, Felsőpián, Szélszeg, Szunyogszék.
12. Kraszna, Keresd, Székelydája, Fotorik, Parajd, Szurduk, Nyárádtó, Vadász.
13. Bucsony, Csákova, Mike-szásza, Sarmaság, Sepsiszentgyörgy.
14. Nádas, Nyegrefalu, Pészak, Peteracse, Puj, Székelyhid, Szármiszegetuza.
15. Obesenyő, Közfalu, Kápolnásmonostor, Dés, Dicsőszentmárton, Johansfeld, Lutea, Petrosény, Szinerváralja, Szlemnek.
16. Nagyenyed, Egerhát, Belgig, Csikkarefalva, Halmágy, Sárköz.
17. Szászszentlászló, Lugos, Szék.
18. Belényes, Hadad.
19. Bonczida, Moes, Szalacs, Sülelmed, Vinga.
21. Aranyosgyéres, Kissink, Nagyilva, Zsebel, Zilah,

Tőzsdei árak

Szeptember hó utolsó hetéből. — Árak tőzsdei helységeken értendők.

Tőzsde helysége	Buza	Rozs	Árpa	Kukorica	Zab	Mák	Napraforgó	Fehérbab	Lóhere mag	Lucerna mag	Lóhere és lucerna széna	Széna	Megjegyzések
Kolozsvár	420	—	340	385	415	—	—	900	—	—	130	105	
Nagyvárad	415	305	370	375	415	—	—	—	21	35	—	—	
Temesvár	420	—	320	375	410	—	—	—	—	—	—	—	
Bukarest	420	—	330	385	415 390	—	—	—	—	—	—	—	
Szatmár	425	—	320	370	400	—	—	—	—	—	—	—	
Arad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

22. Facsád, Gátalja, Halmi, Oknasugatag.

23. Marzsina, Ujpeci, Szászrégen, Szemlak.

24. Kőd, Lápos, Oklánd.

25. Fehérvölgy, Brassó, Búza-háza, Magyarigen, Avasujváros, Sáros, Színice, Voila.

26. Bogata, Csucsa, Szilagyodbra, Erdőszentgyörgy, Mezőszeptpéter, Tordaszentlászló, Piski, Csinka, Szamostölgyes, Vályalunga, Alsóvarány.

27. Bólya, Katona, Berzasca, Ohabaforgács.

28. Belényes, Berkez, Resica, Mezőszentmihály, Alsószopor.

29. Nagyborzó, Berzova, Lovrin, Rékás.

30. Egerbegy, Csermő, Déva, Aranyosmedgyes, Prundul-Bărgăului, Kézdivásárhely, Torda, Vargyas.

31. Alcsil, Domosnya, Szászorbó, Gyergyóalfalu, Gyimesközéplak, Nyárádköszvényes, Nádas, Papolc, Radna.

Állatárak Kolozsváron:

Sertés élősúly, teljesen hizott exportanyag 26 lej, teljesen hizott belföldi fogyasztásra 25 lej, hussertés 22 lej, rüdeg, beállítani való 23 lej. Teljesen hizott exporttehén kg.-ja 16 lej, vágni való hizott ökör kg.-ja I. oszt. 15 lej. Fejős tehén napi 20 liter tejjel, szavatolással 12.000 lej, 16 liter tejjel 10.000 lej. Növendékmarha kg.-ja 17 lej. Szopósborju kg.-ja 21 lej. Lóárak: Nehéz igásló párja 36.000 lej, kocsiló párja 30.000 lej.

HIREK.

Márton Áron apostoli kormányzó. Vorbuchner Adolf gyulafehérvári megyéspüspök halála után a Pápa Öszentsége a püspökség ügyeinek vezetésével Márton Áron kolozsvári plébános-kanonokot bízta meg apostoli kormányzói címmel és jogkörrel. Márton Áron magas megbízatása széles vonalon nagy örömet és megnyugvást eredményezett, mert eddigi egyházi tevékenysége során csak tisztellett és megbecsülést érdemelt.

Uj gazdakör alakult Siménfalván. A siménfalvi és szentmiklósi gazdák szeptember 25-én tartották közös gazdaköri alakuló gyűlésüket, amelyen Lőrinczy László unit. lelkész és Kovács Ferenc ig. tanító vezetésével képviseltették magukat a rugonfalvi és kadácsi gazdák is. Marosi Miklós talpraesett elnöki megnyitó szavai után Páll Dénes unit. lelkész mondott meghatározó imát. Lőrinczy László lelkész, volt gazdasági tanár érdekes előadást tartott a vetőmagvak nemesítéséről. Orosz Károly EGE segédfelügyelő az időszerű gazdasági munkálatokon kívül ismertette az EGE elgondolásait. A közgyűlés egyhanguan elfogadta az alapszabályokat, majd megválasztották a tisztikart. Elnök: Marosi Miklós, alelnök: Ki-

bédi Miklós, titkár: Páll Dénes, jegyző: Mirsa Dénes Gy., pénztárnok: Gruer László, számvizsgálók: Barabás Mihály id. és Szabó Mihály. Az alakuló közgyűlés lelkes hangulatban ért véget. A gazdakör komoly elhatározással látott munkához.

Véglegesen bevonják a forgalomból a 250 lejeseket. A pénzügyminiszter rendelete értelmében 1938 december 31-ig kivonják a forgalomból a 250 lejes pénzjegysegeket. 250 lejesekkel azonban egyelőre csak adót lehet fizetni és a különböző adópénztárosok bármilyen mennyiséget kötelesek elfogadni. Csak azután ha még forgalomba maradt 250 lejest váltják be más pénzegységekre. A pénztárnokoknak szigorúan vigyázniuk kell arra, hogy nehogy hamis pénzt vegyenek át, mert ebben az esetben őket terhelik meg.

Statisztikát készítenek a 25 hektáron felüli birtokokról. A Prezentul című bucaresti közgazdasági napilap szeptember 28. száma azt írja, hogy a földművelésügyi minisztérium utasította a vármegyei mezőgazdasági ügyosztályokat, hogy 10 napon belül küldjék fel a pontos statisztikai kimutatását a körzetükben lévő 25 hektáron felüli birtokoknak. Jelöljék meg pontosan a tulajdonosuk nevét, továbbá a birtokmegosztást művelési ágak szerint.

30.000 kocsira becsülik az ország idei kukorica termésfeleslegét. A földművelésügyi minisztérium tanulmányi és statisztikai ügyosztályának jelentése szerint az ország idei kukorica termése jóval meghaladja a tavalyit. Az eddigi becslések szerint a külföldre szállítható termésfelesleg 30.000 vagont tenne ki.

Allamközi megállapodás szabályozza a Lengyelország felé irányuló szőlőkivitelt. A hivatalos lap román—lengyel gazdasági egyezmény szövegét közli, mely a Lengyelország felé irányuló szőlőkivitelt szabályozza.

Eszerint az augusztus 15 és október 14-e között Lengyelországba szállítandó 5 kgr.-nál nagyobb súlyú szőlőszállítmányokért 100 kgr.-ként 35 Zloty beviteli díjat kell fizetni.

Nem szabad a vasuti sineken és a sinek mentén járkálni. A vasut vezérigazgatósága szigorú rendeletet bocsájtott ki, melyben megtiltja, hogy bárki is a vasuti sineken, vagy a sinek mentén és a vasuti hidakon engedély nélkül közlekedjék. Csak a forgalom számára fenntartott helyeken szabad a vasuti sineken átjárni. Ez a tilalom a vasuti személyzetre is vonatkozik. A szolgáltatásban nem lévő vasuti közegeknek is tilos a vasuti si-

neken közlekedniük. Akiknek szolgálatuk teljesítésével kapcsolatban mulhatatlanul szükségük van a sineken, vagy a sinek mentén járni, azok számára külön igazolványt fognak kiadni. A vasuti segédszemélyzet pedig fémből készült márkát kap, amely igazolásul szolgál. A vezérigazgatóság előre is elhárít magától minden felelősséget, amely a tiltott közlekedés folytán előálló balesetekből származhatik. Egyébként pedig a vasuti rendszeti törvény szerint a tilalom megszegése kihágásnak is minősíthető, amelynek büntetése 10—30 napig terjedhető elzárás és 500—1500 lejig terjedhető pénzbüntetés.

APRÓHIRDETÉSEK

5 nőtlen gazdasági iskolát végzett gyakornok azonnal elhelyezést nyer. Erdeklődők jelentkezzenek írásban, okmányok beküldése nélkül Dr. Nagy Endre gazd. isk. igazgatónál, Aiud, Colegiul Bethlen. Ajánlkozók jelöljék meg levelükben azt is, hogy hajlandók lennének e az Okiráltságba (Regát) is elmenni, mert ketten ott nyerhetnének elhelyezést. Lehetőleg csak olyanok irjanak, kik Nagy Endrének I. D. Duca-n, vagy Ciumbud-on tanítványai voltak. 143.

Kertészlegényt vagy segédkerészt keresek uradalomhoz, aki virágházi növények kezeléséhez is ért. Ajánlatok Benkő Sándor Brâncovenesti, jud. Mures címre küldendők. 142.

Kertész, aki a kertészet összes ágaiban jártas, több évi gyakorlattal bir és a gazdasághoz is ért állást keres. Cim: Káptalani N. Miklós, Turda, Str. N. Iorga 18. 154.

Gyümölcsfák, diszfák, cserjék, fenyők myrabolan és alma vadoncok legelosóbban az uradalmi kertészetben szerzethetők be. Cim: Gabrovsky József főkertész, Carci. Kérje árjegyzékünk mielőbbi megküldését! 146

Prima mangalica egy és fél-éves fajkanok kaphatók Kalászos gazdaság, Mann Iónánál Marghita, ugyanott makkos erdő kerestetik legeltetésre, s szerény igényű szakképzett, középkorú nős kaucióképes gazdatiszt is felvétetik. 144

Megvételre keresek 20—30 holdas vagy nagyobb birtokot bérbe. Cim: Töpfer Róbert, Cluj, Str. Basesti 12. 147

Vennék folyton tojó prima minőségű majorságot. Cim a kiadóban.

Teleki Arvéd

faiskoláiból Jara, J. Turda Cluj, Regele Carol 118. sz. Draşov, P. Cunţa, J. Sibiu.

Őszi és tavaszi szállításra alma, körte, szilva, egres, ribizke, folyton termő málnacemeték, óriási eperpalántok kaphatók.

Fajtiszta, törzslappal ellátott angora nyulat minden korban eladok. Szaktanácsot, válaszbélyeg ellenében díjmentesen adok. Schweitzer Speciális Angoranyul Tenyésztete Ghioroc, jud. Arad.

Vennék 2—3 darab tisztafajú Angora kecskét. Gazdakör Praid.

Eladó 1800 tojásos Mücke-féle keltetőgép, garantált, kifogástalan állapotban, 2 drb. 500 csirkés Kühne-féle szénfűtőes műtanya. azonkívül etetők, itatók, csapófészkek, stb. Érdeklődni Uferbach Ervin, Oradea, Strada Moise Neş 12. 153

Angora fajnyulak (törzskönyvelve) 200 lejtől kaphatók. Cim Viseher E., Mercurea-Ciuc. 155

Eladó karakul kosok és jerkék Erdélyi Lászlónál, Cubuleut, jud. Bihor. 157

100—250 hold bérletet keresek január 1-i vagy tavaszi átvételre. Márkos András, I. G. Duca, jud. Odorheiu, Str. Principesa Elena No. 7. 156

Vállalok földet tanyával igazvonójószággal harmadában, esetleg elmennék nagyobb tanyára tanyásznak. Cim a kiadóban. 124

Állást keresők

Allást keres nős, gyermektelen ispán. Címe: Izsáki Mihály, Aiud, Str. Mi. Viteazul 69. 118

Ispári állást keres nős, gyermektelen, munkaképes, birtok önálló kezelésében jártas, románul tudó ispán. Címe: Székely Károly, Baia-Mare, Str. Grădinelor 18. 132

Gazdatiszti vagy titkári állást keres, a kolozsvári gazdasági akadémián végzett, középkorú, nős, gyermektelen, okleveles gazda, több évi gyakorlattal. Cim a kiadóban. 150

Gazdatiszt, nős, gyermektelen, 12 évi gyakorlattal állást keres, cim a kiadóban. 145

Allást keres okleveles kertész, aki a kertészet minden ágában teljesen megbízható tudással és hosszú gyakorlattal bír. Elsőrendű referenciákkal rendelkezik. Cim a kiadóban. 151

Keresek nőtlen gazdasági gyakornokot, ki a szőlőműveléshez és méhészethez is ért. Ajánlatok Gaál Elemér Ferma Larga, pu. Cojocna, jud. Cluj intézendők. 141.

Fixadminisztrációra, esetleg részes művelésre kiadom Hunyád-

megye Tustea község határában fekvő, mintegy 130 kat. hold kiterjedésű sík helyen fekvő birtokomat. Simén Béla, Hateg, Hunyadmegye. 152

Gazdasági intéző kerestetik 700 holdas gazdaságba. Szakszerű növénytermelés, sertéshizlalás, tehenészethez való jártasság megkívánatik. Magyar és román nyelvtudás szükséges. Ajánlatok referenciákkal „Intéző S.” jellegére a kiadóba kéretnek. 148

Anyarozsot (varjukörmöt) vesz Füredi Béla, Mehadia Banat, Megmintázott ajánlatot ár és mennyiség megjelölésével kér. 134

F Ö M U N K A T Á R S A K :

Dr. Asztalos Sándor, Br. Atzél Ede, Bartha Gyula, Dr. Gr. Bethlen László, Gr. Bethlen Gábor, Br. Bánffy Ferenc, Bodor Kálmán, Bikfalvy Ferenc, Csomós János, Dániel Elemér, Dr. Eöry István, Dr. Gaál Alajos, Dr. Gergely Endre, Gyalui Sándor, Gyármáthy Piroska, Hadz Rezső, Hirsch Ernő, Koppány Rezső, Korponay Kornél, Korponay Ferenc, Koós Károly, Kamarási Szász

Ferenc, Dr. Konopi Kálmán, Br. Kemény János, Klözel Oszkár, Mikó László, Dr. Nagy Endre, Nagy Miklós, Nagy Sándor, Dr. Oberding József, Dr. Parádi Kálmán, Dr. Péter Béla, Szeghő Dénes, Szilágyi Ferenc, Schöppner Sámuel, Seyfried Ferenc, Stief Ottó, Tauffer Ferenc, Telegdy László, Tempfli János, Veress István, Vita Sándor.

Az „**ARZOPOL C**” porpác tökéletes védelmet nyújt a

búza kőüszöge,
a rozs és más gabonaneműek
hópenésze ellen.

Az „**ARZOPOL C**” használata hasznalhajtó, mert a kőüszög elleni védelmen kívül **terméstöbbletet** és **vetőmagmegtakarítást** is biztosít.

A Földművelésügyi Minisztérium által 63/28. IV. 1938 szám alatt engedélyezve!

100 kg. vetőmaghoz 200 gr. „ARZOPOL C” szükséges

Gyártja :

a **Moskovits Ipartelepek R. T. Oradea**
Növényvédőszer gyára.

Cluji vezérképviselő:

Bárán Dezső Cluj, Str. Vlăhuța 3, II. em.